

DRAFFT - Y defnydd o ganlyniadau derbyniol mewn addasrwydd i ymarfer: Canllaw i reolyddion

Ionawr 2024

1. Ynglŷn â'r Awdurdod Safonau Proffesiynol

- 1.1 Mae'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer iechyd a Gofal Cymdeithasol yn hyrwyddo iechyd, diogelwch a lles cleifion, defnyddwyr gwasanaeth a'r cyhoedd trwy godi safonau rheoleiddio a chofrestriad gwirfoddol pobl sy'n gweithio mewn iechyd a gofal. Rydym yn gorff annibynnol, sy'n atebol i Senedd y Deyrnas Unedig.
- 1.2 Rydym yn goruchwyllo gwaith 10 corff statudol sy'n rheoleiddio gweithwyr iechyd yn y Deyrnas Unedig a gweithwyr cymdeithasol yn Lloegr. Rydym yn adolygu perfformiad y rheolyddion ac yn archwilio a chraffu ar eu penderfyniadau am a yw pobl ar eu cofrestrau yn addas i ymarfer.
- 1.3 Rydym hefyd yn gosod safonau ar gyfer sefydliadau sy'n cynnal cofrestrau gwirfoddol o bobl mewn galwedigaethau iechyd a gofal heb eu rheoleiddio, ac yn achredu'r sefydliadau sy'n bodloni ein safonau. I annog gwelliannau, rydym yn rhannu arfer da a gwybodaeth, yn cyflawni ymchwil ac yn cyflwyno syniadau newydd yn cynnwys ein cysyniad o reoleiddio cyffyrddiad cywir. Rydym yn monitro datblygiadau polisi yn y Deyrnas Unedig ac yn rhyngwladol ac yn darparu cyngor i lywodraethau ac eraill ar faterion yn ymwneud â phobl yn gweithio mewn iechyd a gofal cymdeithasol.
- 1.4 Ein gwerthoedd sefydliad yw: cywirdeb, tryloywder, parch, tegwch a gwaith tîm. Rydym yn ymdrechu i sicrhau bod ein gwerthoedd yn ganolog i'n gwaith. Ceir rhagor o wybodaeth am ein gwaith a dull o weithredu ar www.professionalstandards.org.uk

2. Rhagair

- 2.1 Mae'r ddogfen hon yn nodi ffactorau allweddol i reolyddion eu hystyried wrth ddefnyddio canlyniadau derbyniol fel rhan o'u prosesau addasrwydd i ymarfer. Mae'n deillio o'n profiad hir o graffu ar benderfyniadau panel addasrwydd i ymarfer terfynol rheolyddion. Rydym yn bwriadu iddo helpu rheolyddion i ddefnyddio canlyniadau derbyniol yn dda, ar gyfer yr achosion cywir, yn y ffordd gywir.
- 2.2 Mae dwy ran i'r ddogfen hon:
 - Rhan I: Ffactorau i'w hystyried wrth ddefnyddio canlyniadau derbyniol: canllawiau i reolyddion
 - Rhan II: Cyd-destun, tystiolaeth ac esboniad o ffactorau
- 2.3 Mae Rhan I yn cynnwys canllawiau i reolyddion ar ddefnyddio canlyniadau derbyniol mewn addasrwydd i ymarfer. Diben y canllawiau yw cynorthwyo rheolyddion i ddatblygu eu canllawiau a'u prosesau eu hunain ar gyfer defnyddio canlyniadau derbyniol. Mae Rhan II yn cynnwys cefndir a chyd-

destun i'r canllawiau, gan gynnwys manylion y newidiadau i addaswydd i ymarfer sy'n deillio o raglen ddiwygio'r Llywodraeth i'r rheolyddion gweithwyr gofal iechyd proffesiynol. Mae hefyd yn cynnwys esboniad llawnach o'r ffactorau i reolyddion eu hystyried, ynghyd â manylion y dystiolaeth greiddiol.

Rhan I: Ffactorau i'w hystyried wrth ddefnyddio canlyniadau derbyniol: canllawiau i reolyddion

3. Statws y canllawiau hyn

- 3.1 Nid oes gan y PSA rôl ffurfiol mewn perthynas â'r broses canlyniadau derbyniol. Nid oes gan y canllaw hwn felly unrhyw statws swyddogol, ac nid yw'n rhwymo rheolyddion. Fodd bynnag, yn y dyfodol efallai y byddwn yn edrych ar sut mae rheolyddion yn gwneud defnydd o ganlyniadau derbyniol o dan ein proses adolygiad perfformiad a gallwn gymryd y canllaw hwn i ystyriaeth wrth asesu eu dulliau. Mae'n bosibl y byddwn yn gofyn i reolyddion ddarparu sail resymegol ar gyfer y dull y maent wedi'i fabwysiadu ac egluro sut y maent wedi sicrhau eu hunain ei fod yn diogelu'r cyhoedd.
- 3.2 Rydym yn cydnabod y bydd rheolyddion unigol yn datblygu eu harweiniad a'u gweithdrefnau eu hunain mewn perthynas â chanlyniadau derbyniol. Ein bwriad yw y dylai ein canllawiau gefnogi ac arwain y broses hon yn hytrach na disodli dulliau rheolyddion unigol.

4. Cwmpas y canllaw hwn / Sut y dylai rheolyddion ddefnyddio'r ddogfen hon

- 4.1 Mae'r ddogfen hon wedi'i bwriadu i reolyddion gweithwyr gofal iechyd proffesiynol ei defnyddio wrth ddatblygu eu canllawiau a'u prosesau canlyniadau derbyniol eu hunain. Ar gyfer y rhan fwyaf o reolyddion, dim ond pan fydd eu deddfwriaeth wedi'i diweddarau yn unol â rhaglen diwygio rheoleiddio'r llywodraeth y bydd hyn yn berthnasol.
- 4.2 Mae'r canllawiau hyn yn berthnasol i'r broses canlyniadau derbyniol a nodir yng Ngorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol 2024 (Gorchymyn AAPA)¹ y disgwylir iddo weithredu fel y templed ar gyfer diwygio ar draws y rheolyddion gweithwyr gofal iechyd proffesiynol. Nid yw'n berthnasol i unrhyw reoleiddiwr hyd nes ac oni bai bod ei bwerau'n cael eu diwygio i'w cysoni â'r rhai a nodir yn y Gorchymyn AAPA. Nid yw'n berthnasol yn uniongyrchol i Social Work England, sydd eisoes yn gweithredu proses waredu a dderbynnir yn unol â'i bwerau deddfwriaethol, er y gallai llawer o'r ffactorau a nodwyd fod yn berthnasol.
- 4.3 Mae'r ddogfen hon yn nodi ffactorau allweddol i reolyddion eu hystyried wrth ddatblygu eu canllawiau eu hunain ar ddefnyddio canlyniadau derbyniol. Mae'r canllawiau'n cynnwys ffactorau i'w hystyried wrth benderfynu ar lwybr gwaredu (h.y. a yw achos yn cael ei ddatrys orau gan archwilwyr achos neu banel addasrwydd i ymarfer) yn ogystal â ffactorau i reolyddion eu hystyried i sicrhau bod y broses canlyniadau derbyniol yn deg ac yn dryloyw, ac i hyrwyddo gwneud penderfyniadau effeithiol.

¹ Gorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol 2024: <https://www.legislation.gov.uk/ukdsi/2024/9780348255195>

- 4.4 Ein nod yw cefnogi rheolyddion i wneud y defnydd gorau o'r diwygiadau i addasrwydd i ymarfer a gyflwynwyd dan y gorchymyn AAPA (a deddfwriaeth dilynol disgwylieidig), tra'n parhau i ddarparu'r tair cangen o ddiogelu'r cyhoedd yn effeithiol. Rydym wedi ceisio casglu ynghyd y dystiolaeth sydd ar gael i awgrymu rhestr o ffactorau y dylai rheolyddion eu hystyried wrth ddatblygu eu prosesau canlyniadau derbyniol. Nid ydym yn ceisio bod yn rhagnodol o ran sut y dylai rheolyddion gymhwyso'r ffactorau hyn i'w gwaith.

5. Egwyddorion ar gyfer defnydd effeithiol o ganlyniadau derbyniol

- 5.1 Wrth ddefnyddio canlyniadau derbyniol, rydym yn disgwyl i reolyddion gael eu harwain gan yr egwyddorion canlynol:
- Mae penderfyniadau yn diogelu'r cyhoedd yn unol â'r tair cangen o ddiogelu'r cyhoedd²
 - Mae penderfyniadau yn deg, yn gyson ac yn dryloyw
 - Mae'r broses gwneud penderfyniadau yn cefnogi cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant i gleifion, defnyddwyr gwasanaeth ac unigolion cofrestredig.

6. Y fframwaith deddfwriaethol

- 6.1 Y brif ystyriaeth i bob rheoleiddiwr wrth benderfynu ar lwybr gwaredu achosion yw cydymffurfio â'u fframwaith deddfwriaethol.
- 6.2 Diben craidd rheoleiddio gweithwyr iechyd a gofal yw *'amddiffyn y cyhoedd'*, fel y nodir yn Neddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Diogelwch ac Ansawdd) 2015.³ Mae'r ddyletswydd gyffredinol hon yn berthnasol i'r rheolyddion iechyd a gofal rydym yn eu goruchwylio⁴ yn ogystal ag i'r PSA. Mae diogelu'r cyhoedd yn cael ei ddiffinio ymhellach gan y Ddeddf fel un sy'n cwmpasu tair egwyddor (y cyfeirir atynt yn aml fel 'tair cangen diogelu'r cyhoedd'):
- amddiffyn, hybu a chynnal iechyd, diogelwch a lles y cyhoedd
 - hybu a chynnal hyder y cyhoedd yn y proffesiynau
 - hyrwyddo a chynnal safonau ac ymddygiad proffesiynol priodol.
- 6.3 Ochr yn ochr â'r ddyletswydd gyffredinol i ddiogelu'r cyhoedd, mae gan bob rheoleiddiwr proffesiynol iechyd a gofal ei ddeddfwriaeth unigryw ei hun sy'n nodi ei swyddogaethau rheoleiddio. Mae'r Deddfau hyn yn cynnwys darpariaethau sy'n manylu ar sut y mae'n rhaid i reolyddion ymdrin ag addasrwydd i ymarfer. Mae'r Llywodraeth yn y broses o ddiwygio deddfwriaeth yr holl reolyddion proffesiynol ym maes gofal iechyd i gysoni eu pwerau â'r rhai a nodir yn y Gorchymyn AAPA. Mae'r ffactorau i'w hystyried a amlinellir yn y

² Tair cangen diogelu'r cyhoedd yw: amddiffyn cleifion, cynnal hyder y cyhoedd yn y proffesiwn, a chynnal safonau ymddygiad ac ymddygiad priodol.

³ Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Diogelwch ac Ansawdd) 2015: [Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol \(Diogelwch ac Ansawdd\) 2015 \(legislation.gov.uk\)](https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2015/12/section-1)

⁴ Ac eithrio Cymdeithas Fferyllol Gogledd Iwerddon (PSNI)

- canllawiau hyn felly wedi'u datblygu yn unol â'r ddyletswydd gyffredinol i ddiogelu'r cyhoedd a'r fframwaith deddfwriaethol a nodir yn y Gorchymyn AAPA
- 6.4 Mae'r diwygiadau i addasrwydd i ymarfer a gyflwynwyd o dan y Gorchymyn AAPA yn cyflwyno dau lwybr ar wahân ar gyfer datrys achosion addasrwydd i ymarfer: y llwybr archwiliwr achos (y gellir cwblhau achosion drwyddo gan ddefnyddio canlyniad a dderbynnir neu fesur a osodwyd) a llwybr y panel addasrwydd i ymarfer. Mae'n ofynnol i archwiliwr achos benderfynu ym mhob achos a ddylid gwneud penderfyniad ar amhariad a cheisio cytuno ar ganlyniad derbyniol gyda chofrestrydd, neu a ddylid cyfeirio achos at banel ar gyfer gwrandawriad. Mae archwiliwr achos a phaneli addasrwydd i ymarfer yn gallu gwneud penderfyniad ar nam a sancsiwn.
- 6.5 Gall archwiliwr achos ddod ag achos i ben gyda chytundeb yr unigolyn cofrestredig (rydym yn cyfeirio at hyn fel 'canlyniad a dderbynnir')⁵ lle:
- mae'r aelod cofrestredig wedi cytuno i fesur terfynol
 - mae'r unigolyn cofrestredig wedi derbyn bod amhariad ar ei addasrwydd i ymarfer
 - mae'r unigolyn cofrestredig wedi derbyn canfyddiadau'r archwiliwr achos
- 6.6 Lle nad yw unigolyn cofrestredig yn ymateb i gynnig archwiliwr achos o ganlyniad derbyniol o fewn y cyfnod rhagnodedig, gall archwiliwr achos osod mesur terfynol heb ei gytundeb.⁶
- 6.7 Bwriedir i'r canllaw hwn fod yn berthnasol yn bennaf i ganlyniadau a dderbynnir, yn hytrach nag i fesurau terfynol a osodir heb gytundeb yr unigolyn cofrestredig. Fodd bynnag, bydd llawer o'r ffactorau i'w hystyried yn berthnasol i'r ddau amgylchiad.
- 6.8
- 6.9 Dan y Gorchymyn AAPA, bydd gan archwiliwr achos yr un ystod o fesurau ar gael iddynt â phaneli, ac nid oes unrhyw gyfyngiadau ar y mathau o achosion y gallant eu datrys. Mae hyn yn galluogi rheolyddion i ddefnyddio archwiliwr achos i ddatrys achosion addasrwydd i ymarfer a fyddai wedi cael eu cyfeirio yn flaenorol at banel addasrwydd i ymarfer ar gyfer gwrandawriad.
- 6.10 Nid yw'r Gorchymyn yn amlinellu proses ar gyfer penderfynu pa achosion y dylid eu datrys gan archwiliwr achos a pha rai y dylid eu penderfynu gan banel, ac nid yw ychwaith yn mynegi dewis ar gyfer y naill lwybr na'r llall. Mae datrysiad trwy ganlyniad derbyniol yn debygol o fod yn gyflymach, yn llai gwrthwynebus ac yn fwy cost-effeithlon yn y rhan fwyaf o achosion. Felly mae'n debygol o fod yn fuddiol i achwynwyr, unigolion cofrestredig a'r cyhoedd ddatrys achosion gan ddefnyddio canlyniadau derbyniol lle bo'n briodol.

⁵ Er bod bwriad y polisi fel y'i mynegwyd gan yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn glir, pan fo'r unigolyn cofrestredig yn cytuno i'r mesur, bod hyn yn gyfystyr â 'chanlyniad a dderbynnir', dylid nodi nad yw'r Gorchymyn AAPA yn defnyddio'r term hwn. Mae'r Gorchymyn ond yn cyfeirio at 'Fesurau Terfynol' sy'n cael eu 'gosod' (yn hytrach na'u cytuno).

⁶ Gorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol 2024: <https://www.legislation.gov.uk/ukdsi/2024/9780348255195>

- 6.11 Fodd bynnag, mewn rhai achosion, efallai y bydd archwilwyr achos yn fwy hyderus y byddai atgyfeirio at banel, yn hytrach na defnyddio canlyniad a dderbynnir, yn arwain at ganlyniad terfynol sy'n cyflawni pob un o'r tair cangen o ddiogelu'r cyhoedd. Gall hyn ddigwydd, er enghraifft, pan mai'r ffordd fwyaf diogel o ganfod amhariad yw trwy brofi'r dystiolaeth mewn gwrandawriad.
- 6.12 Mae'r canllawiau hyn yn ffurfio ein barn ar y ffactorau y dylai archwilwyr achos eu hystyried wrth benderfynu a yw'n well cael gwared ag achos gan ddefnyddio canlyniad a dderbynnir neu drwy atgyfeirio at banel addasrwydd i ymarfer. Yn ein barn ni, er mwyn i archwiliwr achos allu penderfynu datrys achos yn defnyddio canlyniad a dderbynnir, rhaid iddo fod yn hyderus y byddai canlyniad o'r fath yn cyflawni pob un o'r tair cangen o ddiogelu'r cyhoedd. Lle mae ffactorau yn bresennol mewn achos sy'n awgrymu efallai na fydd gwaredu trwy ganlyniad a dderbynnir yn cyflawni'r tair cangen, dylid ystyried cyfeirio'r achos at banel ar gyfer gwrandawriad.

7. Ffactorau i'w hystyried wrth ddefnyddio canlyniadau derbyniol: canllawiau i reolyddion

- 7.1 Mae'r canllaw hwn yn cynnwys 4 adran:
- Ffactorau i'w hystyried wrth benderfynu ar y llwybr gwaredu
 - Ffactorau i'w hystyried wrth benderfynu ar gyfansoddiad y rhai sy'n gwneud penderfyniadau
 - Ffactorau i'w hystyried wrth gyhoeddi penderfyniadau archwilwyr achos
 - Hyrwyddo proses canlyniadau teg ac effeithiol a dderbynnir

Ffactorau i'w hystyried wrth benderfynu ar y llwybr gwaredu

- 7.2 Wrth benderfynu ai'r ffordd orau i ymdrin ag achos yw trwy ganlyniad derbyniol neu gyfeirio at banel am wrandawriad, dylai rheolyddion ystyried y canlynol:
- A yw'r unigolyn cofrestredig wedi methu â derbyn y canfyddiadau a/neu'r nam?
 - A oes anghydfod ffeithiol/gwrthdaro tystiolaeth na ellir ond ei brofi'n deg mewn gwrandawriad?
 - A yw cymhlethdod yr achos yn awgrymu y gallai gwrandawriad fod yn fuddiol?
 - A fyddai'n fuddiol ac yn gymesur profi mewnwelediad mewn gwrandawriad?
- 7.3 Os ceir ateb negyddol i'r cwestiynau uchod, byddai hyn yn awgrymu y byddai'n bosibl gwaredu achos yn deg ac yn ddiogel gan ddefnyddio canlyniad a dderbynnir. Os yw'r ateb yn gadarnhaol, dylai rheolyddion ystyried ai cynnal gwrandawriad addasrwydd i ymarfer yw'r ffordd orau o ddiogelu'r cyhoedd.
- 7.4 Ystyrir y ffactorau hyn yn fanylach isod.

A yw'r unigolyn cofrestredig wedi methu â derbyn y canfyddiadau a/neu'r nam?

- 7.5 Gellir defnyddio canlyniad derbyniol pan fydd unigolyn cofrestredig (sydd wedi ymateb i'r hysbysiad cysylltiedig) yn derbyn canfyddiadau'r archwiliwr achos a bod amhariad ar ei addasrwydd i ymarfer (yn ogystal â'r sancsiwn arfaethedig).
- 7.6 Nid ydym yn ystyried bod yn rhaid derbyn pob honiad neu ganfyddiad. Mewn rhai achosion, efallai na fydd mân anghysondebau (er enghraifft o ran y dyddiad y digwyddodd yr ymddygiad) yn sylweddol. Mewn eraill, efallai na fydd ffeithiau dadleuol yn ychwanegu dim at ddifrifoldeb y rhai a dderbynnir. Fodd bynnag, rhaid bod yn sicr ar ba sail ffeithiol y deuir i ganfyddiad o amhariad. Mae hyn er mwyn sicrhau bod pob parti, wrth adolygu sancsiwn, yn glir ynghylch y sail ar gyfer y sancsiwn gwreiddiol, ac oherwydd bod derbyniad gan gofrestrydd o agweddau ffeithiol allweddol yr achos yn ei erbyn yn ddangosydd pwysig wrth asesu dirnadaeth. At hynny, mae'n bwysig er mwyn tryloywder a hyder y cyhoedd fod ffeithiau'r achos wedi'u sefydlu'n glir, a bod unrhyw fesurau diogelu'r cyhoedd o ganlyniad wedi'u hargymell ar sail y ffeithiau hynny.
- 7.7 Lle nad yw unigolyn cofrestredig yn derbyn ffeithiau sy'n sail i'r pryder(on) rheoleiddiol, byddai disgwyl i archwiliwr achos naill ai atgyfeirio'r achos at banel, neu i gael rhesymau da pam eu bod yn dal i ystyried mai'r modd gorau o ddelio â'r achos yw canlyniad a dderbynnir.
- 7.8 Mae derbyn amhariad hefyd yn ofyniad deddfwriaethol ar gyfer gwaredu achos yn ôl canlyniad a dderbynnir. Efallai na fydd amhariad fel cysyniad yn cael ei ddeall yn dda gan unigolion cofrestredig ac rydym yn annog rheolyddion i gymryd camau i'w egluro. Dylai unrhyw ffurflenni/dogfennau i unigolyn cofrestredig eu llenwi i gydsynio i ganlyniad a dderbynnir ei gwneud yn glir ei fod, wrth wneud hynny, yn derbyn amhariad presennol a beth mae hynny'n ei olygu.
- 7.9 Wrth benderfynu a yw amhariad wedi'i dderbyn, gall rheolyddion ystyried ymddygiad unigolyn cofrestredig yn ei gyfanrwydd. Fodd bynnag, lle nad oes gan reoleiddiwr unrhyw dystiolaeth bod amhariad wedi'i dderbyn, rydym yn disgwyl iddo gyfeirio achos at banel.
- 7.10 Ffactorau i'w hystyried:
- A yw'r gweithiwr cofrestredig yn amau unrhyw ffeithiau perthnasol (fel y rhai sy'n sail i bryder rheoleiddiol)? Os felly, a oes rhesymau pam ei bod yn dal yn well delio â'r achos trwy ganlyniad a dderbynnir?
 - A oes sicrwydd ymhlith yr holl bleidiau ynghylch y sail ffeithiol y daethpwyd i'r canfyddiadau arni?
 - A yw'r unigolyn cofrestredig yn amlwg yn derbyn amhariad cyfredol?

A oes anghydfod ffeithiol/gwrthdaro dystiolaeth na ellir ond ei brofi'n deg mewn gwrandawriad?

- 7.11 Mae rhai achosion yn ymwneud ag anghydfod ffeithiol na ellir ond ei ddatrys yn deg ac yn effeithiol trwy wrando ar dystiolaeth fyw. Lle mae anghydfodau o'r fath yn bodoli, mae gan baneli fantais hollbwysig dros archwiliwr achos gan y gallant ofyn cwestiynau treiddgar i unigolion cofrestredig a thystion a chaniatáu

ar gyfer croesholi trylwyr. Felly, mae paneli'n gallu asesu gwybodaeth mewn ffordd fwy deinamig nag y gellir ei chyflawni drwy broses bapur.

- 7.12 Achosion sy'n llai tebygol o fod yn addas i'w gwaredu drwy ganlyniad a dderbynnir yw'r rhai lle mae anghydfodau materol ynghylch ffeithiau neu ansicrwydd ynghylch cefndir yr ymddygiad, a difrifoldeb yr ymddygiad (er enghraifft, os yw'r gweithiwr cofrestredig yn dehongli'r ffeithiau mewn ffordd sy'n gwrth-ddweud argraff tystion eraill). Gall fod achosion hefyd lle mae'n ymddangos bod yr adroddiad a roddwyd yn ysgrifenedig gan un neu fwy o bartïon yn ddiffygiol, neu lle mae archwilwyr achos yn ystyried y byddai tystiolaeth yr unigolyn cofrestredig neu dyst yn elwa o gael ei astudio/archwilio ymhellach mewn gwrandawriad.
- 7.13 Lle mae tystiolaeth groes sy'n berthnasol i'r achos, a lle mae dau neu fwy o gyfrifon gwahanol yn gredadwy ac na ellir datrys yr anghydfod gan gyfeirio at y dystiolaeth arall sydd ar gael, y panel parhaol yw'r arena gywir ar gyfer profi tystiolaeth yr aelod cofrestredig a'r tyst. Gall gwrandawriad fod yn arbennig o fuddiol mewn achosion sydd ar y ffin rhwng sancsiynau, lle byddai profi'r dystiolaeth â'r potensial i gynorthwyo gydag asesiad o ddifrifoldeb.
- 7.14 Ffactorau i'w hystyried:
- A oes anghydfodau materol ynghylch ffeithiau lle mae dau neu fwy o adroddiadau cystadleuol yn gredadwy ac na ellir datrys yr anghydfod gan gyfeirio at y dystiolaeth arall sydd ar gael?
 - A oes ansicrwydd ynghylch cefndir, neu ddifrifoldeb, yr ymddygiad?
 - A fyddai adroddiadau ysgrifenedig yr unigolyn cofrestredig neu unrhyw un o'r tystion yn elwa o astudiaeth/archwiliad pellach mewn gwrandawriad?
 - A yw'r achos ar y ffin rhwng sancsiynau ac os felly a fyddai profi'r dystiolaeth â'r potensial i gynorthwyo gydag asesiad o ddifrifoldeb?

A yw cymhlethdod yr achos yn awgrymu y gallai gwrandawriad fod yn fuddiol?

- 7.15 Yn gyffredinol, dylai archwilwyr achos allu ymdrin ag achosion cymhleth heb fod angen cyfeirio at banel. Fodd bynnag, efallai y bydd achosion gyda chymhlethdodau penodol lle byddai'r dystiolaeth/materion dan ystyriaeth yn elwa o astudiaeth/archwiliad pellach mewn gwrandawriad i gefnogi dealltwriaeth a gwneud penderfyniadau. Gall hyn, er enghraifft, gynnwys achosion clinigol cymhleth yn ymwneud â nifer o dystion arbenigol.
- 7.16 Ffactor i'w ystyried:
- A yw cymhlethdodau'r achos yn golygu y byddai'r dystiolaeth/materion dan ystyriaeth yn elwa o gael eu hastudio/archwilio ymhellach mewn gwrandawriad? A fyddai gwrandawriad yn cefnogi dealltwriaeth a gwneud penderfyniadau?

A fyddai'n fuddiol ac yn gymesur profi mewnwelediad mewn gwrandawriad?

- 7.17 Mae dirnadaeth yn rhan annatod o addasrwydd i ymarfer gan ei fod yn allweddol i ddeall a yw'r unigolyn cofrestredig yn parhau i beri risg ac i asesu unrhyw fethiannau o ran agwedd. Mae unigolyn cofrestredig sy'n dangos dirnadaeth ddilys ac sy'n ceisio adfer yn fwy tebygol o gydymffurfio ag unrhyw amodau a osodir arno, ac yn llai tebygol o ailadrodd yr ymddygiad nag un nad yw'n gwneud hynny. Mae methu â dangos dirnadaeth yn debygol o arwain at gosb fwy cyfyngol.
- 7.18 Mae asesiad effeithiol o fewnwelediad yn hanfodol i gamau nam a sancsiwn addasrwydd i ymarfer. Mae amheumon o hyd ynghylch i ba raddau y gellir pennu mewnwelediad ar y papurau yn unig mewn achosion mwy anodd a chymhleth a'r rhai a all fod yn arwydd o faterion agwedd difrifol/sylfaenol. Mae pryderon hefyd y gallai fod yn anodd asesu'n ddibynadwy lefel y mewnwelediad a fynegir mewn datganiadau adlewyrchol lle gallai unigolion cofrestredig fod wedi cael cefnogaeth sylweddol i'w cynhyrchu neu ddefnyddio Deallusrwydd Artiffisial (AI).
- 7.19 Yn gyffredinol, mae paneli'n debygol o fod mewn sefyllfa well i wneud asesiad cadarn o fewnwelediad nag archwilwyr achos oherwydd gallant ofyn cwestiynau treiddgar i'r unigolyn cofrestredig. Fodd bynnag, ni fyddai'n gymesur cyfeirio pob achos lle mae cwestiwn ynghylch mewnwelediad i banel. Rydym yn argymhell atgyfeirio i banel lle mae'r amheumon ynghylch lefel dirnadaeth unigolyn cofrestredig yn sylweddol a/neu mae'r dystiolaeth sydd ar gael yn anghyflawn neu'n ddiffygiol o ran hygrededd. Gall hyn fod yn arbennig o bwysig mewn achosion lle bernir bod materion agwedd difrifol.
- 7.20 Ffactorau i'w hystyried:
- A oes amheumon sylweddol ynghylch mewnwelediad yr unigolyn cofrestredig? (gall hyn fod oherwydd cynnwys datganiad adlewyrchol yr unigolyn cofrestredig neu natur y pryder)
 - A fyddai'n fuddiol ac yn gymesur profi mewnwelediad mewn gwrandawriad?
 - A yw hwn yn achos sy'n ymwneud â materion agwedd difrifol?

Ffactorau i'w hystyried wrth benderfynu ar gyfansoddiad y rhai sy'n gwneud penderfyniadau

- 7.21 Mae'r adran hon yn cynnwys ystyriaeth o:
- Cynrychiolaeth leyg wrth wneud penderfyniadau
 - Defnyddio penderfynyddion unigol

Cynrychiolaeth leyg wrth wneud penderfyniadau

- 7.22 Mae deddfwriaeth yn pennu bod paneli addasrwydd i ymarfer yn cynnwys o leiaf un unigolyn cofrestredig ac un person lleyg. Fodd bynnag, nid oes unrhyw ofyniad cyfatebol mewn perthynas â chyfansoddiad archwilwyr achos wrth bennu amhariad neu osod Mesur Terfynol

7.23 Mae tystiolaeth yn awgrymu bod cleifion a'r cyhoedd yn pryderu am y risg o ragfarn yn y broses addasrwydd i ymarfer. Rydym o'r farn bod yn rhaid i gynrychiolaeth leyg wrth wneud penderfyniadau barhau'n nodwedd o'r system er mwyn cynnal ac ategu hyder y cyhoedd. Nid ydym yn ceisio pennu sut na phryd y dylid cynnwys penderfynwyr lleyg, ond rydym yn disgwyl i reolyddion fod yn ymwybodol o'r angen i ymgorffori penderfynwyr lleyg ar ryw adeg yn y broses.

Defnyddio penderfynyddion unigol

7.24 Mae'r broses canlyniadau a dderbynnir yn caniatáu i un archwiliwr achos wneud penderfyniadau ar amhariad a sancsiwn.⁷ Mae ymchwil i wneud penderfyniadau wedi pwysleisio bod pob proses gwneud penderfyniadau (gan gynnwys pob penderfynydd unigol) yn agored i ragfarn. Mae llawer o ffactorau gwahanol yn dylanwadu ar ragfarn ac mae'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau yn debygol o gael eu heffeithio'n wahanol gan ragfarnau gwahanol. Gall cael mwy nag un penderfynydd helpu gwrthweithio rhagfarn ac arwain at benderfyniadau mwy cytbwys. Gall hefyd helpu gwrthweithio canfyddiadau o ragfarn ac annhegwch.

7.25 Gall rhai achosion gael eu datrys yn ddiogel ac yn deg gan ddefnyddio un penderfynydd. Mae'r rhain yn debygol o fod yn rhai nad ydynt yn cynnwys llawer o amwysedd ynghylch y ffeithiau a'r nam presennol, er enghraifft achosion yn ymwneud ag euogfarn.

7.26 Mae'n debygol mai achosion sy'n cael budd o fwy nag un penderfynydd yw'r rhai sy'n gymhleth neu â 'dwyster papurau', yn cynnwys amwysedd sylweddol o ran yr hyn sydd wedi digwydd a/neu o ran nam presennol, neu lle mae ystyriaethau diwylliannol penodol. Gall fod yn fuddiol hefyd sicrhau bod mwy nag un person yn cymryd rhan mewn gwneud penderfyniadau pan fo achos yn arbennig o broffil uchel neu'n ddadleuol ac yn debygol o fod yn destun craffu sylweddol.

7.27 Yn ogystal â nifer y penderfynyddion a neilltuwyd i achos, mae'n bwysig bod rheolyddion yn rhoi sylw dyledus i hyfforddiant ac arbenigedd y rhai sy'n gwneud penderfyniadau.

7.28 Mae angen i bob rheoleiddiwr fod yn ymwybodol o'u rhwymedigaethau i ddiogelu a hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant (EDI). Lle mae rheoleiddiwr yn dibynnu ar un penderfynydd, byddai angen iddo sicrhau bod gan yr unigolyn gymhwysedd diwylliannol perthnasol.

7.29 Ffactorau i'w hystyried:

- A yw o leiaf un archwiliwr achos yn berson lleyg? Os na, a ellir cael aelod lleyg i gymryd rhan ar ryw adeg yn y broses o wneud penderfyniadau addasrwydd i ymarfer?

⁷ Nid yw Gorchymyn AAPA yn nodi nifer yr archwiliwyr achos sydd eu hangen ar gyfer gwneud penderfyniadau. Fodd bynnag, mae'r Llywodraeth wedi nodi'n glir eu bod yn bwriadu i reolyddion allu defnyddio mwy nag un archwiliwr achos lle bo'n briodol. Mae'r safbwynt hwn wedi'i nodi yn 'Ymateb i'r ymgynghoriad ar reoleiddio cymdeithion anesthesia a chymdeithion meddygon' Rhagfyr 2023: [Ymateb i'r ymgynghoriad i reoleiddio cymdeithion anesthesia a chymdeithion meddygol - GOV.UK \(www.gov.uk\)](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/114444/Ymateb_i_r_ymgynghoriad_ar_reoleiddio_cymdeithion_anesthesia_a_chymdeithion_meddygol_-_GOV.UK_(www.gov.uk).pdf)

- A yw'r achos yn ymwneud â materion cymhleth, llawer iawn o dystiolaeth neu amwysedd sylweddol?
- A yw ystyriaethau diwylliannol yn ffactor arwyddocaol yn yr achos? Os felly, a oes gan yr archwiliwr achos gymhwysedd diwylliannol perthnasol?

Ffactorau i'w hystyried wrth gyhoeddi penderfyniadau archwilwyr achos

7.30 Mae'r adran hon yn cynnwys ystyriaeth o:

- Hyrwyddo tryloywder a hyder y cyhoedd
- Cyfraith achosion

Hyrwyddo tryloywder a hyder y cyhoedd

- 7.31 Mae sicrhau bod penderfyniadau yn dryloyw ac yn hygyrch yn ffordd allweddol o gynnal hyder mewn rheolyddion, a phrosesau rheoleiddio. Mae gan y symudiad oddi wrth fodel gwrandawiriadau panel i fodel canlyniadau derbyniol ar bapur y potensial i leihau tryloywder y broses gwneud penderfyniadau, a all yn ei dro gael canlyniadau andwyol i hyder y cyhoedd a chynnal safonau.
- 7.32 Er mwyn sicrhau bod budd y cyhoedd mewn gwneud penderfyniadau tryloyw yn cael ei gynnal, rhaid i reolyddion roi rhesymau clir dros benderfyniadau rheoleiddio, gan gynnwys darparu digon o fanylion am achosion a sut y cânt eu datrys. Dylai rheolyddion sicrhau bod penderfyniadau ar gael i'r cyhoedd a chynnwys digon o wybodaeth fel y byddai trydydd parti heb unrhyw wybodaeth flaenorol am yr achos yn gallu deall yn llawn sail y pryder a'r rhesymeg dros y penderfyniad. Er mwyn bodloni'r gofynion hyn, mae'n debygol y bydd angen cynnwys:
- digon o fanylion am y pryder neu'r honiadau rheoleiddiol
 - ffeithiau perthnasol a chefnidir yr achos
 - manylion y derbyniadau a chyflwyniadau a wnaed gan yr unigolyn cofrestredig
 - penderfyniad y rheoleiddiwr mewn perthynas â'r seiliau statudol
 - asesiad y rheoleiddiwr o nam
 - y canlyniad terfynol gan gynnwys sancsiwn.

[Sylwer bod achosion lle dylai rhywfaint o'r wybodaeth a amlinellir uchod aros yn gyfrinachol, er enghraifft y rhai sy'n ymwneud â phryderon iechyd unigolyn cofrestredig, neu lle mae tystiolaeth sensitif neu gyfrinachol arall.]

Cyfraith achosion

- 7.33 Mae'r gofyniad i roi rhesymau clir dros benderfyniadau rheoleiddio wedi'i ategu gan gyfraith achosion. Er enghraifft, mae'r dyfarniad yn achos PSA a'r Cyngor Optegol Cyffredinol v Honey Rose yn amlinellu rhwymedigaeth panel i gynnal hyder y cyhoedd trwy roi rhesymau priodol dros ei benderfyniad. Yn achos yr Awdurdod Safonau Proffesiynol dros Iechyd a Gofal Cymdeithasol v Cyngor Meddygol Cyffredinol [2023] EWHC 967 (Gweinyddol) dileodd y llys ganfyddiad y Gwasanaeth Tribiwnlys Ymarferwyr Meddygol ar sail 'afreoleidd-dra

gweithdrefnol difrifol' oherwydd methiant gan y panel i roi rhesymau cryf dros ei benderfyniad. Roedd y dyfarniad yn nodi bod yn rhaid i banel *'ddatgelu'r dadansoddiad perthnasol fel bod y darllenydd yn deall beth oedd y prif faterion, a'r hyn a wnaeth y Panel ohonynt. Mae hyn yn rhan annatod o'u swyddogaeth i ddiogelu budd y cyhoedd.'*

7.34 Ffactorau i'w hystyried:

- A yw'r penderfyniad yn cael ei gyhoeddi mewn man sy'n hawdd i'r cyhoedd gael mynediad iddo?
- A yw'r penderfyniad yn ddigon manwl fel y byddai trydydd parti heb unrhyw wybodaeth flaenorol am yr achos yn gallu deall yn llawn sail y pryder a'r rhesymeg dros y penderfyniad?

Hyrwyddo proses canlyniadau teg ac effeithiol a dderbynnir

7.35 Mae'r adran hon yn nodi'r ffactorau y dylai rheolyddion eu hystyried i sicrhau tegwch ac effeithiolrwydd gweithdrefnau ymchwilio a gwneud penderfyniadau.

7.36 Mae'r adran hon yn cynnwys ystyriaeth o:

- Llais yr achwynydd mewn canlyniadau derbyniol
- Rôl archwilwyr achos wrth gynnig canlyniadau teg a chymesur a dderbynnir
- Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant

Llais yr achwynydd mewn canlyniadau derbyniol

7.37 Dylai rheolyddion sicrhau bod cleifion a defnyddwyr gwasanaeth sy'n dystion mewn achosion yn cael eu trin ag urddas a pharch, yn teimlo eu bod yn cael eu clywed, ac yn cael eu hysbysu'n rheolaidd drwy gydol pob cam o'r broses canlyniadau a dderbynnir. Dylai hyn gynnwys sicrhau bod achwynwyr (yn enwedig pan fo'r achwynydd yn glaf neu'n ddefnyddiwr gwasanaeth) yn gallu cyflwyno sylwadau o fewn y broses canlyniadau derbyniol cyn gwneud penderfyniad.

Rôl archwilwyr achos wrth gynnig canlyniadau teg a chymesur a dderbynnir

7.38 Yn gyffredinol, mae archwilwyr achos yn fedrus ac yn hyfedr wrth wneud penderfyniadau da a chynnig canlyniadau derbyniol i unigolion cofrestredig sy'n deg ac yn gymesur. Fodd bynnag, gall y ffaith nad ydynt, yn wahanol i baneli, yn annibynnol ar y rheoleiddiwr, arwain at rai risgiau rheoleiddio. Yn benodol, mae'n bosibl y bydd archwilwyr achos yn destun pwysau neu dargedau sy'n effeithio ar wrthrychedd eu penderfyniadau.

7.39 Disgwyliwn i reolyddion fod yn effro i'r risg y bydd pwysau neu dargedau mewnol yn effeithio ar farn a gwrthrychedd archwilwyr achos a sicrhau bod prosesau sicrhau ansawdd ar waith i liniaru risgiau o'r fath.

Ystyriaethau cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant

7.40 Gall y newid i ddull papur o gymhwyso addasrwydd i ymarfer gael effeithiau gwahaniaethol, yn gadarnhaol ac yn negyddol, ar bobl â nodweddion

gwarchodedig a rennir. Mae hyn yn berthnasol i achwynwyr (a thystion eraill) ac i unigolion cofrestredig.

- 7.41 Efallai y bydd rhai cyfranogwyr yn y broses addasrwydd i ymarfer yn teimlo eu bod yn gallu mynegi eu hunain yn well ar lafar nag yn ysgrifenedig, neu i'r gwrthwyneb. Gall hyn fod yn arbennig o berthnasol i bobl ag anableddau penodol, y rhai sy'n niwroamrywiol, a'r rhai nad Saesneg yw eu hiaith gyntaf.
- 7.42 Mae rhywfaint o dystiolaeth hefyd y gallai'r broses effeithio'n wahanol ar wahanol grwpiau economaidd-gymdeithasol. Gall unigolion cofrestredig sydd â mynediad at gyngor cyfreithiol (a allai fod yn fwy tebygol o gynnwys aelodau o broffesiynau 'cyfoethocach' yn ogystal â'r rhai sydd â chymhwyster o'r Deyrnas Unedig) elwa ar sancsiynau mwy trugarog na'r rhai sydd heb gynrychiolaeth. Mae'n debygol y bydd y ddau grŵp yn amrywio o ran eu nodweddion gwarchodedig. Byddem yn disgwyl i reolyddion fod yn ymwybodol o'r risg hon a monitro canlyniadau ar gyfer gwahanol grwpiau.
- 7.43 Disgwylw'n i reolyddion gynnal asesiad effaith cydraddoldeb fel rhan o ddatblygiad eu proses canlyniadau derbyniol a chymryd camau i liniaru unrhyw effeithiau negyddol a nodir ar bobl â nodweddion gwarchodedig a rennir neu anghenion a/neu wendidau eraill. Gall hyn gynnwys gwneud addasiadau rhesymol i brosesau arferol i ddiwallu anghenion unigolion. Mae'n bwysig nad oes unrhyw gyfranogwyr dan anfantais oherwydd y broses canlyniadau a dderbynnir oherwydd nodwedd warchodedig sydd ganddynt neu anghenion penodol eraill nad ydynt yn cael eu diwallu.
- 7.44 Ffactorau i'w hystyried:
- A roddwyd ystyriaeth ddyledus i sicrhau bod achwynwyr yn cael eu trin ag urddas a pharch, yn teimlo eu bod yn cael eu clywed, ac yn cael eu hysbysu o fewn y broses canlyniadau derbyniol?
 - A gymerwyd camau i amddiffyn annibyniaeth y rhai sy'n gwneud penderfyniadau a sicrhau eu bod yn gallu gwneud penderfyniadau diduedd a theg, yn rhydd rhag pwysau gormodol i gyrraedd targedau neu arbed costau?
 - A gymerwyd camau i nodi unrhyw effeithiau gwahaniaethol canlyniadau derbyniol ar bobl sydd â nodweddion gwarchodedig a rennir? Lle gallai'r broses effeithio'n negyddol ar rai grwpiau, a gymerwyd camau i liniaru hyn?
 - A yw canlyniadau a dderbynnir yn cael eu monitro a'u cofnodi yn y fath fodd fel ei bod yn bosibl asesu unrhyw wahaniaethau mewn sancsiwn yn ôl nodwedd warchodedig?

Rhan II: Cyd-destun, tystiolaeth ac esboniad o ffactorau

8. Cyflwyniad

- 8.1 Mae'r Llywodraeth ar hyn o bryd yn cynnal rhaglen o ddiwygio rheoleiddio a fydd yn rhoi llawer mwy o ryddid i'r rheolyddion gweithwyr gofal iechyd proffesiynol yr ydym yn eu goruchwyllo i wneud eu rheolau eu hunain a phenderfynu sut y maent yn arfer eu pwerau. Ar yr un pryd, bydd y diwygiadau'n trawsnewid prosesau addasrwydd i ymarfer y rheolyddion, gan ganiatáu i lawer mwy o achosion gael eu datrys gan ddefnyddio 'canlyniadau a dderbynnir' heb fod angen gwrandawriad panel addasrwydd i ymarfer.
- 8.2 Rydym yn cefnogi'r diwygiadau hyn, yr ydym yn disgwyl y byddant yn gwella prosesau rheoleiddio yn sylweddol ac o fudd i bawb sy'n ymwneud ag achosion addasrwydd i ymarfer, gan gynnwys achwynwyr, y cyhoedd, ac unigolion cofrestredig. Gobeithiwn y byddant yn arwain at system sy'n fwy effeithlon, yn llai gwrthwynebus ac yn decach i bawb dan sylw. Fodd bynnag, rydym hefyd wedi nodi rhai risgiau a allai ddeillio o ddefnyddio canlyniadau a dderbynnir mewn rhai achosion addasrwydd i ymarfer. Mae'r risgiau hyn yn ymwneud â chadernid, annibyniaeth a thryloywder y broses o wneud penderfyniadau mewn rhai cyd-destunau, yn ogystal ag effeithiau andwyol posibl ar hyder y cyhoedd a phobl â nodweddion gwarchoddedig a rennir.
- 8.3 Mae'r newidiadau i addasrwydd i ymarfer yn cynrychioli newid o genhedlaeth i genhedlaeth yn y ffordd y mae'r broses yn gweithredu, a'n nod yw cefnogi rheolyddion i wneud y gorau o'r hyn y gall y diwygiadau ei gynnig tra'n sicrhau eu bod yn parhau i gyflawni'r tair rhan o ddiogelu'r cyhoedd yn effeithiol.⁸ Felly, rydym yn gwneud gwaith i helpu cefnogi gweithredu'r diwygiadau. Mae'r ddogfen hon yn ceisio dadansoddi'r dystiolaeth sydd ar gael a chanfod ffactorau i reolyddion eu hystyried wrth ddatblygu eu rheolau a'u gweithdrefnau addasrwydd i ymarfer eu hunain.

9. Cefndir a chyd-destun rheoleiddio

Pwrpas addasrwydd i ymarfer

- 9.1 Diben craidd rheoleiddio gweithwyr iechyd a gofal yw '*amddiffyn y cyhoedd*', fel y nodir yn Neddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Diogelwch ac Ansawdd) 2015.⁹ Mae'r ddyletswydd gyffredinol hon yn berthnasol i'r rheolyddion iechyd a gofal rydym yn eu goruchwyllo¹⁰ yn ogystal ag i'r PSA. Mae diogelu'r cyhoedd wedi'i ddiffinio ymhellach gan y Ddeddf fel un sy'n cwmpasu tri daliad:
- amddiffyn, hybu a chynnal iechyd, diogelwch a lles y cyhoedd
 - hybu a chynnal hyder y cyhoedd yn y proffesiynau

⁸ Tair cangen diogelu'r cyhoedd yw: amddiffyn cleifion, cynnal hyder y cyhoedd yn y proffesiwn, cynnal safonau ymddygiad ac ymddygiad priodol.

⁹ Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Diogelwch ac Ansawdd) 2015: [Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol \(Diogelwch ac Ansawdd\) 2015 \(legislation.gov.uk\)](https://legislation.gov.uk/ukpga/2015/10)

¹⁰ Ac eithrio Cymdeithas Fferyllol Gogledd Iwerddon (PSNI)

- hyrwyddo a chynnal safonau ac ymddygiad proffesiynol priodol.
- 9.2 Gelwir y tair elfen hyn yn gyffredinol yn 'dair cangen' diogelu'r cyhoedd ac maent yn sail i waith y rheolyddion gweithwyr iechyd a gofal.
- 9.3 Mae sicrhau bod gweithwyr iechyd a gofal proffesiynol yn 'addas i ymarfer' yn hanfodol i reolyddion gyflawni eu dyletswydd i amddiffyn y cyhoedd. Gellir diffinio addasrwydd i ymarfer fel meddu ar y gallu i ymarfer yn ddiogel ac yn effeithiol.¹¹ Mae'n cwmpasu 'meddu ar y sgiliau, y cymwyseddau, y wybodaeth, y cymeriad a'r iechyd priodol' i gyflawni'r rôl.¹²
- 9.4 Lle nad oes gan weithiwr proffesiynol unrhyw rai o'r rhain, maent yn peri risg i ddiogelu'r cyhoedd. Gwaith rheolyddion yw sicrhau bod y risgiau hyn yn cael eu rheoli a bod y cyhoedd yn cael eu hamddiffyn rhag unigolion cofrestredig nad ydynt yn addas i ymarfer.

Y broses addasrwydd i ymarfer

- 9.5 Lle codir pryderon am addasrwydd gweithiwr cofrestredig i ymarfer, mae rheolyddion yn dilyn proses ffurfiol i benderfynu a yw unigolyn cofrestredig yn 'addas i ymarfer' neu 'wedi amharu'. Yn fras, mae'r broses addasrwydd i ymarfer yn cynnwys y canlynol (fel yr amlinellwyd yn Cohen v GMC)¹³:
- Darganfod a yw'r ffeithiau wedi'u profi ac os felly a ydynt yn gyfystyr â chamymddwyn, diffyg cymhwysedd (neu seiliau eraill dros amhariad)
 - Ystyried a oes amhariad ar addasrwydd yr unigolyn cofrestredig i ymarfer ar hyn o bryd, yn seiliedig ar dair cangen diogelu'r cyhoedd
 - Penderfynu pa sancsiwn sy'n briodol i fynd i'r afael yn ddigonol â'r methiannau a nodwyd.
- 9.6 Mae pob achos addasrwydd i ymarfer yn cynnwys yr elfennau hanfodol a amlinellwyd uchod, er bod gan reolyddion weithdrefnau gwahanol ar gyfer prosesu a gwaredu achosion. Mae pwerau a dyletswyddau unigol pob rheoleiddiwr wedi'u nodi yn eu deddfwriaeth berthnasol sydd ar hyn o bryd yn gymysgedd o ddeddfwriaeth sylfaenol ac is-ddeddfwriaeth.

Sgrinio

- 9.7 Mae cam cyntaf y broses addasrwydd i ymarfer, a elwir yn aml yn sgrinio neu frysbenno, yn pennu a yw atgyfeiriad yn gyfystyr â honiad y gall fod amhariad ar addasrwydd gweithiwr cofrestredig i ymarfer o dan un o'r seiliau statudol. Y rhain yw: camymddwyn; diffyg cymhwysedd; collfarn neu rybuddiad am drosedd; iechyd corfforol neu feddyliol; diffyg gwybodaeth angenrheidiol o'r Saesneg; a phenderfyniad gan gorff rheoleiddio arall.

¹¹ Cyngor Meddygol Cyffredinol 2023, *Fitness to practise explained*: [Fitness to practise explained - GMC \(gmc-uk.org\)](https://www.gmc-uk.org)

¹² Finn, G et al, Tachwedd 2022, *Experiences of GDC fitness to practise participants 2015 – 2021: A realist study*: [Experiences of GDC fitness to practise participants 2015 – 2021: A realist study November 2022 \(gdc-uk.org\)](https://www.gdc-uk.org)

¹³ Cohen v GMC [2008] EWCH 581: [Cohen v Y Cyngor Meddygol Cyffredinol | \[2008\] EWCH 581 \(Gweinyddol\) | Uchel Lys Cymru a Lloegr \(Llys Gweinyddol\) | Dyfarniad | Cyfraith | CaseMine](https://www.courtsandtribunals.gov.uk/decisions/used/cohen-v-gmc/)

- 9.8 Os yw atgyfeiriad yn gyfystyr â honiad o ddiffyg addasrwydd i ymarfer, rhaid i'r rheoleiddiwr ymchwilio iddo. Ar ddiwedd yr ymchwiliad, bydd y rheoleiddiwr yn penderfynu a oes gwir obaith y bydd gwrandawriad yn canfod nam presennol. Yna gall achos naill ai gael ei benderfynu gan ddefnyddio gwarediad cydsyniol (fel ymgymeriadau neu warediad a dderbynnir) neu symud ymlaen i wrandawriad panel.

Gwrandawriadau panel addasrwydd i ymarfer

- 9.9 Mae paneli addasrwydd i ymarfer fel arfer yn cynnwys tri aelod annibynnol,¹⁴ y mae o leiaf un ohonynt yn unigolyn cofrestredig ac un person lleyg. Maent yn eistedd yn gyhoeddus oni bai eu bod yn ystyried materion sy'n ymwneud ag iechyd yr unigolyn cofrestredig neu fod amgylchiadau penodol sy'n gorbwyso budd y cyhoedd o gynnal y gwrandawriad yn gyhoeddus.
- 9.10 Mae'r rheoleiddiwr yn cyflwyno'r achos a thystiolaeth i'r panel addasrwydd i ymarfer. Gall yr unigolyn cofrestredig fod yn bresennol ac yn cael ei gynrychioli. Mae'r panel yn penderfynu a yw'r ffeithiau'n cael eu profi, a ydynt yn sail i amhariad, os felly, a oes amhariad ar addasrwydd yr unigolyn cofrestredig i ymarfer naill ai ar sail diogelu'r cyhoedd (er enghraifft, oherwydd y gall yr unigolyn cofrestredig ailadrodd yr ymddygiad) neu ar sail budd y cyhoedd (oherwydd bod canfyddiad yn angenrheidiol i gynnal safonau proffesiynol neu gynnal hyder y cyhoedd). Os bydd panel yn penderfynu bod amhariad ar addasrwydd yr unigolyn cofrestredig i ymarfer, yna mae'n ystyried pa sanctsiwn y dylid ei osod. Mae'r sanctsiynau sydd ar gael yn amrywio o rybudd neu rybuddiad, i amodau ymarfer, i ataliad neu ddiarddeliad o'r gofrestr.
- 9.11 Gallwn gyfeirio penderfyniad a wneir gan banel addasrwydd i ymarfer terfynol i'r Uchel Lys os credwn ei fod yn annigonol i ddiogelu'r cyhoedd. Rhoddwyd y pŵer hwn i'r PSA o dan Adran 29 ("a29") o Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002,¹⁵ ac felly cyfeirir ato'n gyffredin fel ein 'pŵer adran 29'.

Gwarediadau cydsyniol

- 9.12 Er y bydd achosion difrifol bob amser yn symud ymlaen i wrandawriad panel i'r rhan fwyaf o reolyddion, mae gan lawer y pŵer i waredu achosion lefel is drwy broses gydsyniol.¹⁶ Mae'r rhain ar ffurf 'gwarediadau a dderbynnir' yn achos Social Work England, a 'gwarediadau cydsyniol' neu 'ymgymeriadau' ar gyfer y rheolyddion eraill. Mae achosion sy'n cael eu datrys yn gydsyniol yn cynnwys cytundeb rhwng y rheoleiddiwr a'r unigolyn cofrestredig bod yr unigolyn cofrestredig yn cyfaddef i sylwedd unrhyw honiadau yr ymchwiliwyd iddynt gan y rheoleiddiwr ac yn cytuno i sanctsiwn arfaethedig y rheoleiddiwr. Mae hyn yn caniatáu i achos gael ei gwblhau heb fod angen gwrandawriad ffurfiol.

¹⁴ Mae hyn yn wir am bob rheoleiddiwr ac eithrio'r Cyngor Optegol Cyffredinol sy'n defnyddio Panel Gwrandawriadau annibynnol sy'n cynnwys hyd at bum aelod panel

¹⁵ Deddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002: [Deddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002 \(legislation.gov.uk\)](https://legislation.gov.uk)

¹⁶ Ar hyn o bryd Social Work England yw'r unig rheoleiddiwr iechyd neu ofal proffesiynol sy'n gallu delio â phob categori o achos trwy ganlyniad derbyniol.

- 9.13 Mae ymgymeriadau yn fath o warediad cydsyniol a ddefnyddir yn gyffredin a gallant gynnwys un neu fwy o gyfyngiadau neu ofynion a osodir ar unigolyn cofrestredig. Mae wyth o'r rheolyddion rydym yn eu goruchwylio yn defnyddio ymgymeriadau (neu rywbeth tebyg) ond mae amrywiad ar eu traws o ran eu lleoliad yn y broses addasrwydd i ymarfer.
- 9.14 Mae gan bedwar rheoleiddiwr, GDC, GMC, NMC a PSNI, ddeddfwriaeth sy'n caniatáu iddynt ddatrys achosion yn gydsyniol yn benodol. Mae gan dri arall, HCPC, GPhC a GOsC, broses lle gall unigolyn cofrestredig gytuno i ymgymeriadau ar ôl i'w hachos gael ei ystyried gan banel, ond heb unrhyw amheuaeth ynghylch y ffeithiau sy'n sail i'r achos. Nid yw'r GOC yn defnyddio ymgymeriadau ond mae'n gallu cytuno ar sancsiwn gyda chofrestrydd. Dim ond y GCC sydd heb unrhyw hawl i waredu cydsyniol wedi'i gynnwys yn ei ddeddfwriaeth sylfaenol na'i reolau.

Yr achos dros newid

- 9.15 Rydym wedi galw ers tro am ddiwygio addasrwydd i ymarfer i'w wneud yn llai gwrthwynebus, yn gyflymach ac yn fwy effeithlon i bawb dan sylw. Amlygodd ein cyhoeddiad yn 2015 *Rethinking regulation*¹⁷ gostau'r fframweithiau addasrwydd i ymarfer presennol a'r niferoedd cynyddol o gwynion. Yn ein papur dilynol *Regulation rethought*¹⁸ fe wnaethom alw am ailwampio radical ar addasrwydd i ymarfer, a ddisgrifiwyd gennym fel '*hirfaith a drud*'. Fe wnaethom hyrwyddo symudiad i ddull llai gwrthwynebus gyda mwy o gyfleoedd cynnar ar gyfer adferiad.
- 9.16 Mae astudiaethau niferus wedi amlinellu'r effaith negyddol ar iechyd a lles ymarferwyr o fod yn destun ymchwiliad addasrwydd i ymarfer. Daeth adroddiad yn 2022 a gomisiynwyd gan y GDC â llawer o'r dystiolaeth hon ynghyd a daeth i'r casgliad bod '*effeithiau difrifol a phellgyrhaeddol ar y rhai a oedd yn destun ymchwiliadau Addasrwydd i Ymarfer. Roedd yr effeithiau a nodwyd yn cynnwys y rhai a allai effeithio ar les personol yr unigolyn (e.e. teimladau o fregusrwydd neu gywilydd, straen, colli ymddiriedaeth, hunan-amheuaeth) a'u lles proffesiynol (e.e. newid gyrfa, mwy o wylidwriaeth a dogfennaeth, arfer amddiffynnol, diwylliant beio).*'¹⁹
- 9.17 Yn yr un modd, mae ymchwil gan yr Athro Tom Bourne o Goleg Imperial Llundain wedi amlygu'r faich emosiynol o brosesau cwyno ar feddygon,²⁰ ac mae ymchwil a gomisiynwyd gan y GMC wedi archwilio achosion lle mae

¹⁷ Awdurdod Safonau Proffesiynol, 2015, *Rethinking regulation*: [rethinking-regulation-2015.pdf](https://www.professionalstandards.org.uk/rethinking-regulation-2015.pdf) ([professionalstandards.org.uk](https://www.professionalstandards.org.uk))

¹⁸ Awdurdod Safonau Proffesiynol, 2016, *Regulation rethought: proposals for reform*: [regulation-rethoughtd6c718f761926971a151ff000072e7a6.pdf](https://www.professionalstandards.org.uk/regulation-rethoughtd6c718f761926971a151ff000072e7a6.pdf) ([professionalstandards.org.uk](https://www.professionalstandards.org.uk))

¹⁹ Finn, G et al, 2022, *Experiences of GDC fitness to practise participants 2015-2021: a realist study*. [Experiences of GDC fitness to practise participants 2015 – 2021: A realist study November 2022 \(gdc-uk.org\)](https://www.gdc-uk.org/experiences-of-gdc-fitness-to-practise-participants-2015-2021-a-realist-study-november-2022)

²⁰ Bourne, T, et al 2015, *The impact of complaints procedures on the welfare, health and clinical practice of 7926 doctors in the UK: a cross-sectional survey*. *BMJ Open* 2015;5:e006687. doi: 10.1136/bmjopen.2015.006687

- meddygon wedi marw o hunanladdiad tra'n cael ymchwiliad addaswydd i ymarfer.²¹
- 9.18 Rydym hefyd wedi comisiynu tri darn o ymchwil ar wahân gydag achwynwyr mewn achosion addaswydd i ymarfer: Gwella hyder mewn dyfarniad addaswydd i ymarfer,²² Safbwynt y claf a'r cyhoedd ar brosesau addaswydd i ymarfer yn y dyfodol,²³ ac Ymateb y Cyhoedd i Ddewisiadau Amgen yn lle Gwrandawiadau Terfynol y Panel mewn Cwynion Addaswydd i Ymarfer.²⁴ Canfu'r rhain fod achwynwyr yn gweld gwrandawiadau panel yn faich arbennig, gyda'r adroddiad olaf yn nodi bod yr holl achwynwyr y buont yn eu cyfweld 'wedi rhannu un profiad – bod realiti mynychu'r gwrandawriad yn peri mwy o straen nag yr oeddent erioed wedi'i ragweld...Disgrifiwyd y gwrandawriad ei hun fel profiad bygythiol ac annymunol ar y cyfan.'
- 9.19 Un ffactor sy'n gyrru'r lefel uchel o straen a brofir gan gyfranogwyr yn y broses addaswydd i ymarfer yw natur gyfreithiol a gwrthwynebol yr achos. Fel y mae astudiaeth y GDC yn ei nodi, *'roedd natur wrthwynebol y broses, gan gynnwys cynrychiolaeth gyfreithiol a dadl gyfreithiol mewn llawer o achosion, wedi sefydlu'n gadarn yr egwyddor o 'sefydlu euogrydd neu ddiniweidrwydd' yng nghanfyddiadau'r rhai a oedd wedi bod trwy Addaswydd i Ymarfer. Mae hyn wedi'i alinio'n anghywir gyda'r broses Addaswydd i Ymarfer yn ymwneud â sefydlu canfyddiad ffeithiol am nam posibl unigolyn cofrestredig, fel y nodir yn y fframwaith gyfreithiol sy'n llywodraethu'r broses honno.'*²⁵
- 9.20 Nid yn unig y mae achosion addaswydd i ymarfer yn peri straen i unigolion cofrestredig ac achwynwyr, maent hefyd yn ddrud ac yn cymryd llawer o amser. Yn 2021 yn unig gwariodd y GMC dros £46m ar addaswydd i ymarfer,²⁶ gan gyfrif am bron i 40% o gyfanswm y gwariant.
- 9.21 Mae'r amser a gymerir i ddatrys achosion addaswydd i ymarfer ar gyfartaledd dros flwyddyn ar gyfer pob rheoleiddiwr,²⁷ a thros ddwy flynedd ar gyfer pob un ond tri (GCC, GOC, GOsC). Mae'r amser canolrifol a gymerir i gwblhau achos o dderbyn cwyn gychwynnol i benderfyniad gwrandawriad addaswydd i ymarfer terfynol yn amrywio ar draws y rheolyddion o 58 wythnos (GOsC) i 178 wythnos

²¹ Sarndrah Horsfall ar ran y GMC, 2014, *Doctors who commit suicide while under GMC fitness to practise investigation: Internal review*. [Doctors who commit suicide while under GMC fitness to practise investigation \(gmc-uk.org\)](https://www.gmc-uk.org/our-work/fitness-to-practise/fitness-to-practise-investigation-internal-review)

²² CHRE, 2011 *'Enhancing confidence in fitness to practise adjudication: research report'*: [Microsoft Word - 110525 Research Works FINAL REPORT.doc \(professionalstandards.org.uk\)](https://www.professionalstandards.org.uk/~/media/Research/110525_Research_Works_FINAL_REPORT.doc)

²³ Ymchwil Cymunedol ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2020, *Patient and public perspective on future fitness to practise processes*: [patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf \(professionalstandards.org.uk\)](https://www.professionalstandards.org.uk/~/media/Research/patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf)

²⁴ Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2013, *Public Response to Alternatives to Final Panel Hearings in Fitness to Practise Complaints*: https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/research-paper/public-response-to-alternatives-to-final-panel-hearings-2013.pdf?sfvrsn=65c47f20_8

²⁵ Finn, G et al, 2022, *Experiences of GDC fitness to practise participants 2015-2021: a realist study*. [Experiences of GDC fitness to practise participants 2015 – 2021: A realist study November 2022 \(gdc-uk.org\)](https://www.gdc-uk.org/~/media/Research/Experiences_of_GDC_fitness_to_practise_participants_2015_2021_A_realist_study_November_2022.pdf)

²⁶ GMC, 2021, *Our annual report*. [annual_report_2021_full_220822.pdf \(gmc-uk.org\)](https://www.gmc-uk.org/~/media/Research/annual_report_2021_full_220822.pdf)

²⁷ Awdurdod Safonau Proffesiynol, 2023, *Adroddiad blynyddol a chyfrifon 2022/23*: [E02935349 PSA ARA 22-23 COVER.indd \(professionalstandards.org.uk\)](https://www.professionalstandards.org.uk/~/media/Research/E02935349_PSA_ARA_22-23_COVER.indd)

(SWE).^{28,29} Yr amser canolrif ar gyfartaledd i ddod ag achos i benderfyniad terfynol ar draws yr holl reolyddion yw 118.6 wythnos.

- 9.22 Er nad oes gennym ddata ar ba mor gyflym y gellid datrys achosion o dan y system newydd arfaethedig gan ddefnyddio canlyniad a dderbynnir, mae data ar yr amser rhwng penderfyniad yr archwiliwr achos a chwblhau'r gwrandawriad terfynol yn rhoi rhai mewnwediadau defnyddiol. Mae hyn yn dangos mai'r amser canolrif ar gyfer y pedwar rheoleiddiwr mwyaf³⁰ (GMC, NMC, HCPC, GDC) rhwng penderfyniad yr archwiliwr achos a chwblhau yn y gwrandawriad terfynol yw 27, 54, 83 a 42 wythnos yn y drefn honno.³¹ Er na allwn ddweud y byddai'r holl amser hwn yn cael ei 'arbed' pe bai achos yn cael ei gau'n gydsyniol yn y cam archwiliwr achos, mae'r data hwn yn rhoi rhyw syniad o'r amser ychwanegol sydd ei angen i achos symud ymlaen o archwiliwr achos i wrandawriad panel.
- 9.23 Mae cyfnodau aros hir i achosion gael eu datrys yn effeithio ar les unigolion cofrestredig ac achwynwyr, ac yn gosod heriau i gyflogwyr oherwydd gall unigolion cofrestredig gael eu hatal neu eu rhoi ar ddyletswyddau cyfyngedig tra'n aros am ganlyniad terfynol.
- 9.24 At hynny, gallai arosiadau hir i achosion gael eu datrys danseilio effeithiolrwydd y broses ei hun; gall tystion fod yn llai tebygol o barhau i ymgysylltu ac yn barod i gymryd rhan lle mae cryn amser wedi mynd heibio ers y digwyddiad(au) dan sylw. Mae oedi hir hefyd yn golygu nad yw'r cyhoedd yn cael eu hamddiffyn mor gyflym ag y gallent (er y gall unigolion cofrestredig fod yn destun mesurau interim) ac maent yn debygol o danseilio hyder y cyhoedd yn y broses reoleiddio.
- 9.25 Rydym wedi dadlau'n gyson y gellid lleihau rhai o'r ffactorau negyddol a amlinellwyd uchod drwy roi'r pŵer i reolyddion wneud mwy o ddefnydd o ganlyniadau derbyniol. Fel y dadleuwyd gennym yn *Diwygio Cyffyrddiad Cywir: 'gallai mwy o ddefnydd o waith adfer a gwaredu cydsyniol, ar gyfer achosion sy'n addas, ganiatáu i reolyddion gyflawni [fair cangen diogelu'r cyhoedd] gyda llai o ddibyniaeth ar wrandawriadau drud a chyfreithlon.*³²
- 9.26 Mae gwarediadau cydsyniol yn gallu hwyluso proses addasrwydd i ymarfer sy'n gyflymach, yn llai beichus ac yn llai o straen. Yn ogystal, lle nad yw unigolyn cofrestredig yn herio ffeithiau'r achos yn ei erbyn, gall fod yn fodd adeiladol i gefnogi unigolion cofrestredig sy'n fodlon mynd i'r afael â nam a nodwyd ac amhariad adferadwy.

²⁸ Sylwch fod y llwyth achosion a etifeddodd gan y rheoleiddiwr gweithwyr cymdeithasol blaenorol (HCPC) pan gafodd ei sefydlu yn 2019 yn effeithio ar ddata Social Work England

²⁹ Awdurdod Safonau Proffesiynol, 2023, *Adroddiad blynyddol a chyfrifon 2022/23*: [E02935349_PSA ARA 22-23 COVER.indd \(professionalstandards.org.uk\)](https://www.professionalstandards.org.uk/ARA-22-23_COVER.indd)

³⁰ Yn ôl nifer yr unigolion cofrestredig

³¹ Ffigurau o'r set ddata ddiweddaraf a ddarparwyd gan reolyddion i'r PSA fel rhan o'r broses adolygu perfformiad ar adeg ysgrifennu hwn (Hydref 2023). Heb ei gyhoeddi.

³² Awdurdod Safonau Proffesiynol, 2017, *Diwygio cyffyrddiad cywir: fframwaith newydd ar gyfer sicrwydd proffesiynau*: https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/thought-paper/right-touch-reform-2017.pdf?sfvrsn=2e517320_5

Diwygio rheoleiddio a'r effaith ar addasrwydd i ymarfer

- 9.27 Ar hyn o bryd mae'r Llywodraeth yn cymryd rhan mewn rhaglen o ddiwygio'r rheolyddion gweithwyr iechyd. Cam cyntaf y diwygiadau hyn yw'r ddeddfwriaeth, a gyhoeddwyd yn Rhagfyr 2023 gan yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol (DHSC) i ddod â Chymdeithion Anesthesia (AAs) a Chymdeithion Meddygol (PAs) i mewn i reoleiddio o dan y Cyngor Meddygol Cyffredinol (GMC).³³ Bwriad y ddeddfwriaeth hon yw gweithredu fel y 'templod' ar gyfer diwygio'r holl reolyddion gweithwyr iechyd proffesiynol rydym yn eu goruchwyllo.³⁴
- 9.28 Bydd diwygio rheoleiddio yn rhoi llawer mwy o ryddid i'r rheolyddion benderfynu sut y maent yn gweithredu, gan gynnwys yr hyblygrwydd i osod a diwygio eu rheolau eu hunain. Bydd y ddeddfwriaeth yn cynnwys diwygiadau ysgubol i bwerau a threfniadau llywodraethu rheolyddion, a phroses gwbl newydd ar gyfer ymdrin ag addasrwydd i ymarfer.
- 9.29 Mae'r ymgynghoriad a gyhoeddwyd gan yr Adran Iechyd ar ddod â Chymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol i reoleiddio³⁵ ac ymateb dilynol y Llywodraeth i'r ymgynghoriad hwnnw,³⁶ yn nodi sut mae'r adran yn rhagweld y bydd addasrwydd i ymarfer yn gweithredu yn y dyfodol. O dan y system newydd arfaethedig bydd dwy rôl benderfynu derfynol yn y broses addasrwydd i ymarfer: archwilwyr achos a phaneli addasrwydd i ymarfer.
- 9.30 O dan y system hon bydd mwy o achosion yn cael eu datrys gan archwilwyr achos heb fod angen gwrandawriad panel. Bydd hyn yn cael ei gyflawni trwy gyflwyno pwerau newydd i archwilwyr achos sy'n eu galluogi i ddatrys achosion gan ddefnyddio canlyniadau derbyniol. O dan y broses canlyniadau derbyniol, bydd archwilwyr achos yn cynnal asesiad manwl o'r achos o'r wybodaeth a'r dystiolaeth ysgrifenedig a *'lle bo'n bosibl, yn gwneud penderfyniad ar amhariad ac a oes angen gweithredu i ddiogelu'r cyhoedd.'*³⁷
- 9.31 Lle canfyddir amhariad, bydd archwilwyr achos yn gallu gosod sancsiwn ar yr unigolyn cofrestredig a bydd ganddynt y pŵer i ddod ag achos i ben gan ddefnyddio canlyniad a dderbynnir lle mae'r unigolyn cofrestredig yn derbyn y canfyddiadau (gan gynnwys amhariad) a'r mesur arfaethedig. Bydd archwilwyr achos hefyd yn gallu gosod mesur terfynol pan na fydd unigolyn cofrestredig yn

³³ Gorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol 2024: <https://www.legislation.gov.uk/ukdsi/2024/9780348255195>

³⁴ Nid yw hyn yn cynnwys Social Work England sydd eisoes yn gweithredu system addasrwydd i ymarfer sy'n sylweddol wahanol i'r rheolyddion eraill ac yn fwy unol â'r system newydd arfaethedig

³⁵ Yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol, 2023, *Rheoleiddio cymdeithion anesthesia a chymdeithion meddygol*: [Rheoleiddio cymdeithion anesthesia a chymdeithion meddygol - GOV.UK \(www.gov.uk\)](https://www.gov.uk/government/consultations/rheoleiddio-cymdeithion-anesthesia-a-chymdeithion-meddygol)

³⁶ Yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol, 2023, *Ymateb i'r ymgynghoriad i reoleiddio cymdeithion anesthesia a chymdeithion meddygol*: [Ymateb ymgynghoriad i reoleiddio cymdeithion anesthesia a chymdeithion meddygol - GOV.UK \(www.gov.uk\)](https://www.gov.uk/government/consultations/ymateb-ymgyngghoriad-i-reoleiddio-cymdeithion-anesthesia-a-chymdeithion-meddygol)

³⁷ Yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Chwefror 2020, *Rheoleiddio gweithwyr gofal iechyd proffesiynol, amddiffyn y cyhoedd: dadansoddiad o'r ymatebion i'r ymgynghoriad*: [Rheoleiddio gweithwyr gofal iechyd proffesiynol, amddiffyn y cyhoedd: ymateb i'r ymgynghoriad - dadansoddiad \(publishing.service.gov.uk\)](https://publishing.service.gov.uk/government/consultations/rheoleiddio-gweithwyr-gofal-iechyd-proffesiynol-amddiffyn-y-cyhoedd-y-mateb-i-r-ymgyngghoriad)

darparu 'ymateb rhesymedig' o fewn amser rhesymol.³⁸ Bydd gan archwilwyr achos yr un ystod o fesurau ar gael iddynt â phaneli, ac ni fydd unrhyw gyfyngiadau ar y mathau o achosion y gallant eu datrys.

- 9.32 Fodd bynnag, bydd achosion yn dal i gael eu hystyried gan baneli lle nad yw'r unigolyn cofrestredig yn derbyn y canfyddiadau a/neu'r mesur arfaethedig, neu lle *'nad yw'r archwiliwr achos yn gallu gwneud penderfyniad ar amhariad. Gallai hyn gynnwys, er enghraifft, lle mae angen profi'r dystiolaeth mewn gwrandawriad.'*³⁹
- 9.33 Mae'r Llywodraeth wedi datgan y bydd y newidiadau arfaethedig yn 'darparu proses addasrwydd i ymarfer sy'n gyflymach, yn decach ac yn llai gwrthwynebus, a fydd o fudd i bob parti sy'n ymwneud ag achosion addasrwydd i ymarfer ac, yn bwysicaf oll, yn sicrhau amddiffyniad cyflym i'r cyhoedd lle bo angen.'⁴⁰ Bydd y system newydd hon ar gyfer ymdrin ag achosion addasrwydd i ymarfer yn cael ei chyflwyno maes o law ar draws y rheolyddion gweithwyr iechyd; mae'r DHSC wedi nodi ei bwriad y 'dylai pob rheoleiddiwr feddu ar drefniadau addasrwydd i ymarfer gweddol gyson yn y dyfodol'.⁴¹
- 9.34 Mae'r trefniadau addasrwydd i ymarfer newydd sydd wedi'u cynnwys yn y Gorchymyn AAPA yn weddol debyg i'r rhai a weithredir eisoes gan Social Work England sydd wedi cael y pŵer i ddatrys achosion gan ddefnyddio archwilwyr achos a gwarediadau a dderbyniwyd ers ei gychwyn yn 2019. Fodd bynnag, yn wahanol i'r system a weithredir gan Social Work England, bydd y darpariaethau o dan y Gorchymyn AAPA yn galluogi archwilwyr achos i ddod i gasgliad ar amhariad.

Rhoi'r diwygiadau ar waith: sicrhau'r buddion mwyaf posibl a lliniaru risgiau

- 9.35 Rydym yn cefnogi rhaglen diwygio rheoleiddio'r Llywodraeth, sy'n nodi cyfnod newydd ar gyfer rheoleiddio gweithwyr iechyd proffesiynol. Mae gan y diwygiadau y potensial i wella prosesau rheoleiddio yn sylweddol, gan roi mwy o ryddid a hyblygrwydd i reolyddion wneud a diwygio eu rheolau eu hunain. Bydd y diwygiadau i addasrwydd i ymarfer yn drawsnewidiol a dylent ganiatáu i lawer mwy o achosion gael eu datrys yn gyflymach ac yn haws, gyda manteision i bawb.

³⁸ Mae'r Gorchymyn AAPA yn ei gwneud yn ofynnol i reolyddion osod rheolau sy'n pennu'r amserlen ar gyfer ymateb, na ddylai fod yn llai na 28 diwrnod (gweler: Y Gorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol 2024: <https://www.legislation.gov.uk/ukdsi/2024/9780348255195>)

³⁹ Yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Chwefror 2020, *Rheoleiddio gweithwyr gofal iechyd proffesiynol, amddiffyn y cyhoedd: dadansoddiad o'r ymatebion i'r ymgynghoriad: Rheoleiddio gweithwyr gofal iechyd proffesiynol, amddiffyn y cyhoedd: ymateb i'r ymgynghoriad - dadansoddiad* (publishing.service.gov.uk)

⁴⁰ Yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Chwefror 2020, *Rheoleiddio gweithwyr gofal iechyd proffesiynol, amddiffyn y cyhoedd: dadansoddiad o'r ymatebion i'r ymgynghoriad: Rheoleiddio gweithwyr gofal iechyd proffesiynol, amddiffyn y cyhoedd: ymateb i'r ymgynghoriad - dadansoddiad* (publishing.service.gov.uk)

⁴¹ Yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Chwefror 2020, *Rheoleiddio gweithwyr gofal iechyd proffesiynol, amddiffyn y cyhoedd: dadansoddiad o'r ymatebion i'r ymgynghoriad: Rheoleiddio gweithwyr gofal iechyd proffesiynol, amddiffyn y cyhoedd: ymateb i'r ymgynghoriad - dadansoddiad* (publishing.service.gov.uk)

- 9.36 Fodd bynnag, er bod y diwygiadau i addasrwydd i ymarfer yn cyflwyno cyfleoedd sylweddol ar gyfer gwella, maent hefyd yn creu risgiau newydd y mae angen eu hystyried a'u rheoli. Fel y nodwyd gennym yn ein *Hadolygiad o broses Social Work England ar gyfer canlyniadau a dderbynnir mewn achosion addasrwydd i ymarfer*: 'er bod manteision sylweddol i'r system o ran cyflymder ac osgoi costau ac effeithiau eraill y gwrandawriad, ni ddylai hyn fod ar draul diogelu'r cyhoedd'.⁴²
- 9.37 Rydym bob amser wedi nodi bod yn rhaid i ddiogelu'r cyhoedd barhau i fod wrth wraidd y fframwaith addasrwydd i ymarfer diwygiedig. Yn ogystal, dylai'r system newydd fod yn gydnaws ag egwyddorion rheoleiddio cyffyrddiad cywir (mae'r egwyddorion hyn yn nodi bod yn rhaid i reoleiddio fod yn: gymesur, cyson, targedig, tryloyw, atebol ac ystwyth).⁴³
- 9.38 Er na allwn ragweld yn llwyr sut y bydd y system newydd yn gweithio'n ymarferol, mae gennym sylfaen dystiolaeth sylweddol a gasglwyd drwy ein trosolwg o Social Work England,⁴⁴ ac o ganfyddiadau ymchwil, i awgrymu sut y gallai'r diwygiadau effeithio ar reolyddion, unigolion cofrestredig a'r cyhoedd.
- 9.39 Yn fras, mae angen cydbwysu manteision defnyddio canlyniadau a dderbynnir yn erbyn risgiau posibl (real neu ganfyddedig) i gadernid ac annibyniaeth y broses o wneud penderfyniadau, tryloywder y broses, ac i hyder y cyhoedd.
- 9.40 Gall risgiau rheoleiddio canlyniadau a dderbynnir gynnwys:
- Bod archwilwyr achos yn defnyddio canlyniadau a dderbynnir ar gyfer yr achosion anghywir. Gallai hyn godi lle nad yw'r unigolyn cofrestredig wedi derbyn yr holl honiadau, os oes amheuon ynghylch lefel dirnadaeth yr unigolyn cofrestredig, neu y byddai'r dystiolaeth yn elwa o gael ei phrofi mewn gwrandawriad
 - Bod archwilwyr achos yn tan-gyhuddo achosion, neu'n cynnig sancsiynau sy'n debygol o gael eu derbyn er mwyn hwyluso datblygiad achos
 - Bod colli mewnbwn lleyg a chofrestredig i wneud penderfyniadau yn arwain at ganfyddiadau bod penderfyniadau yn rhagfarnllyd neu'n annheg i un neu fwy o bartion â diddordeb
 - Mae hyder y cyhoedd yn cael ei danseilio pan fydd achosion proffil uchel, cymhleth neu ddifrifol yn cael eu trin 'y tu ôl i ddrysau caeedig' heb wrandawriad cyhoeddus. Efallai y bydd mwy o bryder pan fydd un archwiliwr achos yn gwneud penderfyniadau am yr achos
 - Bod y model canlyniadau derbynol yn lleihau llais neu rôl achwynwyr yn y broses, a bod hyn yn tanseilio hyder yn y broses neu'r canlyniad

⁴² Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2021, *Review of Social Work England's process for 'accepted outcomes' in fitness to practise cases*: [Review of Social Work England's process for 'accepted outcomes' in fitness to practise cases \(professionalstandards.org.uk\)](https://www.professionalstandards.org.uk/review-of-social-work-england-process-for-accepted-outcomes)

⁴³ Awdurdod Safonau Proffesiynol, Hydref 2015, *Rheoleiddio Cyffyrddiad Cywir*: [right-touch-regulation-2015.pdf \(professionalstandards.org.uk\)](https://www.professionalstandards.org.uk/right-touch-regulation-2015.pdf)

⁴⁴ Mae proses canlyniadau a dderbynnir gan Social Work England yn debyg i'r hyn a gynigir ar gyfer y rheolyddion gweithwyr iechyd proffesiynol

- Bod rheolyddion yn methu â chyhoeddi digon o wybodaeth am achosion, sy'n golygu na all y cyhoedd ddeall amgylchiadau'r achos na'r rhesymau dros y penderfyniad. Lle nad yw penderfyniadau'n ddigon tryloyw, gallai hyn arwain at golli ymddiriedaeth yn y system reoleiddio
 - Bod effeithiau cyfunol yr uchod yn arwain at system sy'n llai effeithiol o ran cyflawni tair rhan diogelu'r cyhoedd.
- 9.41 Nid yw'r holl risgiau hyn yn debygol o gael eu gwireddu, a gall rhai gael eu gwireddu ond eu lliniaru'n effeithiol. Mae hefyd yn debygol y bydd manteision defnyddio canlyniadau a dderbynnir yn drech na llawer o'r anfoneision.
- 9.42 Rydym am gefnogi rheolyddion i wneud y gorau o'r hyn y gall y diwygiadau ei gynnig drwy wneud y mwyaf o fanteision y fframwaith addasrwydd i ymarfer newydd tra'n lliniaru'r risgiau posibl. Er mwyn i'r system newydd fod yn llwyddiant mae'n hanfodol ei bod yn parhau i gyflawni'r tair rhan o ddiogelu'r cyhoedd yn effeithiol.⁴⁵
- 9.43 Yn y ddogfen hon rydym yn awgrymu nifer o ffactorau i reolyddion eu hystyried er mwyn lliniaru'r risgiau a amlinellir uchod. Mae'r rhain yn cynnwys: ffactorau i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau eu hystyried wrth benderfynu a ellir penderfynu ar achos gan ddefnyddio canlyniad a dderbynnir; ffactorau a all awgrymu y byddai achos yn elwa o gynnwys mwy nag un penderfynydd; a ffactorau i reolyddion eu hystyried fel rhan o hyrwyddo proses canlyniadau teg ac effeithiol a dderbynnir. Rydym hefyd wedi gwneud awgrymiadau ynghylch pa wybodaeth y dylid ei chyhoeddi yn dilyn canlyniad a dderbynnir er mwyn cynnal hyder y cyhoedd yn y broses addasrwydd i ymarfer a rheoleiddio proffesiynol yn ehangach.

10. Ffactorau i'w hystyried wrth benderfynu ar y llwybr gwaredu

A yw'r unigolyn cofrestredig wedi methu â derbyn y canfyddiadau a/neu'r nam?

- 10.1 Mae'r Gorchymyn AAPA yn nodi, er mwyn gwaredu achos gan ddefnyddio canlyniad derbyniol, bod yn rhaid i unigolyn cofrestredig (sydd wedi ymateb i'r hysbysiad cysylltiedig) dderbyn canfyddiadau'r archwiliwr achos a bod amhariad ar ei addasrwydd i ymarfer (yn ogystal â'r sancsiwn arfaethedig). Mae'r gofynion hyn hefyd yn rhan o broses waredu a dderbynnir gan Social Work England.
- 10.2 Er y gall y gofynion y mae'r unigolyn cofrestredig yn derbyn y canfyddiadau a'r nam ill dau ymddangos yn syml, mae archwiliad o ddefnydd Social Work England o warediadau a dderbynnir wedi canfod nad yw hyn bob amser yn wir.
- 10.3 Mewn perthynas â chanfyddiadau'r archwiliwr achos, mewn rhai achosion gall unigolyn cofrestredig dderbyn rhai o'r rhain ond nid pob un, neu ddehongli digwyddiadau'n wahanol i'r tystion eraill. Nid ydym yn ystyried bod yn rhaid derbyn pob honiad neu ganfyddiad. Mewn rhai achosion, efallai na fydd yr

⁴⁵ Tair cangen diogelu'r cyhoedd yw: amddiffyn cleifion, cynnal hyder y cyhoedd yn y proffesiwn, cynnal safonau ymddygiad ac ymddygiad priodol.

anghysondebau yn sylweddol (er enghraifft o ran y dyddiad y digwyddodd yr ymddygiad). Mewn eraill, efallai na fydd ffeithiau dadleuol yn ychwanegu dim at ddirifoldeb y rhai a dderbynnir. Fodd bynnag, lle nad yw unigolyn cofrestredig yn derbyn ffeithiau sy'n sail i'r pryder(on) rheoleiddiol, byddai disgwyl i archwilwyr achos naill ai atgyfeirio'r achos at banel, neu i gael rhesymau da pam eu bod yn dal i ystyried mai'r modd gorau o ddelio ag achos yw canlyniad a dderbynnir.

- 10.4 Fel yr amlinellwyd gennym yn ein hadolygiad yn 2021 o broses canlyniadau a dderbynnir gan Social Work England, '*mae sicrwydd ynghylch y sail ffeithiol ar gyfer dod i gasgliad o amhariad yn bwysig.*'⁴⁶ Mae hyn er mwyn sicrhau bod pob parti, wrth adolygu sancsiwn, yn glir ynghylch y sail ar gyfer y sancsiwn gwreiddiol, ac oherwydd bod derbyniad gan gofrestrydd o agweddau ffeithiol allweddol yr achos yn ei erbyn yn ddangosydd pwysig wrth asesu dirnadaeth. At hynny, mae'n bwysig er mwyn tryloywder a hyder y cyhoedd fod ffeithiau'r achos wedi'u sefydlu'n glir, a bod unrhyw fesurau diogelu'r cyhoedd o ganlyniad wedi'u hargymell ar sail y ffeithiau hynny.
- 10.5 O ran amhariad, mae'r angen i unigolyn cofrestredig dderbyn yn glir bod amhariad ar ei addasrwydd i ymarfer wrth gytuno i warediad a dderbynnir yn fater yr ydym wedi cael trafodaethau parhaus yn ei gylch gyda Social Work England. Mae Social Work England wedi dweud wrthym nad yw amhariad fel cysyniad bob amser yn cael ei ddeall yn dda gan unigolion cofrestredig ac felly mae'n ystyried y gellir dangos tystiolaeth o'i dderbyn gan gyfanswm ymddygiad yr unigolyn cofrestredig. Mae hefyd wedi cymryd camau i wneud yn glir i unigolion cofrestredig eu bod, trwy gydsynio i warediad a dderbynnir, yn derbyn bod amhariad ar eu haddasrwydd i ymarfer trwy gynnwys hyn yn y Ffurflen Ymateb i Warediad a Dderbynnir.
- 10.6 Rydym yn derbyn nad yw amhariad bob amser yn cael ei ddeall yn dda gan unigolion cofrestredig. Fodd bynnag, gan fod derbyn amhariad yn ofyniad deddfwriaethol ar gyfer gwaredu achos trwy ganlyniad derbyniol, byddem yn annog rheolyddion i gymryd camau i egluro amhariad i unigolion cofrestredig. Dylai unrhyw ffurflenni/dogfennau i unigolyn cofrestredig eu llenwi er mwyn cydsynio i ganlyniad derbyniol nodi'n glir ei fod, wrth wneud hynny, yn derbyn amhariad cyfredol a beth mae hynny'n ei olygu.⁴⁷

⁴⁶ Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2021, *Review of Social Work England's process for 'accepted outcomes' in fitness to practise cases*: [Review of Social Work England's process for 'accepted outcomes' in fitness to practise cases \(professionalstandards.org.uk\)](https://www.professionalstandards.org.uk)

⁴⁷ Mae Ffurflen Ymateb i Warediad a Dderbynnir gan Social Work England yn ei gwneud yn glir bod y gweithiwr cymdeithasol, trwy dderbyn y cynnig, yn derbyn bod amhariad ar ei addasrwydd i ymarfer ar hyn o bryd ac yn gofyn iddynt gydnabod hyn.

- 10.7 Lle nad oes gan reoleiddiwr unrhyw dystiolaeth bod amhariad wedi'i dderbyn, byddem yn disgwyl iddo gyfeirio achos at banel.

Crynodeb

Ffactorau i'w hystyried: A yw'r unigolyn cofrestredig wedi methu â derbyn y canfyddiadau a/neu'r nam?

- A yw'r unigolyn cofrestredig yn anghytuno ag unrhyw ffeithiau perthnasol (h.y. y rhai sy'n sail i bryder rheoleiddiol)? Os felly, a oes rhesymau pam ei bod yn dal yn well delio â'r achos trwy ganlyniad a dderbynnir?
- A oes sicrwydd ymhlith yr holl bleidiau ynghylch y sail ffeithiol y daethpwyd i'r canfyddiadau arni?
- A yw'r unigolyn cofrestredig yn amlwg yn derbyn amhariad cyfredol?

A oes anghydfod ffeithiol/gwrthdaro tystiolaeth na ellir ond ei brofi'n deg mewn gwrandawriad?

- 10.8 Er y disgwylir y bydd modd cwblhau nifer fawr o achosion gan ddefnyddio canlyniad a dderbynnir, efallai y bydd achosion lle mae anghydfod ffeithiol na ellir ond ei ddatrys yn deg ac yn effeithiol trwy wrando ar dystiolaeth fyw.
- 10.9 Mae gan baneli'r gallu i ofyn cwestiynau treiddgar i unigolion cofrestredig a thystion a chaniatáu ar gyfer croesholi trylwyr. Gallant asesu gwybodaeth mewn ffordd fwy deinamig nag y gellir ei gyflawni ar bapur. Fel y nodwyd gennym yn ein hadolygiad o broses canlyniadau derbynol Social Work England: *'nid oes gan archwilwyr achos ddau declyn sydd gan [y paneli]: ni allant alw tystion... ac ni allant weld yr unigolyn cofrestredig ac felly gael argraff fwy pendant'*⁴⁸ Cyfeiriasom at anallu archwilwyr achos i gwestiynu'r dystiolaeth yn uniongyrchol fel *'enfantais fawr'* o'r system waredu a dderbynnir.
- 10.10 Wrth ymateb i'n holiadur llwybr gwaredu addasrwydd i ymarfer, tynnodd nifer o reolyddion sylw at bwysigrwydd clywed tystiolaeth lafar a'r gallu i groesholi tystion mewn rhai achosion:
- *'lle mae anghydfod ffeithiol perthnasol na ellir ei ddatrys ar y papurau, mae budd i glywed tystiolaeth fyw gan dystion perthnasol ac i'r tystion gael eu holi gan bartion eraill yn yr achos a'r panel' [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]*
 - *'Cynhelir adolygiad llawn a didwyll o'r holl dystiolaeth yn ystod gwrandawriad ac efallai na fydd hyn yn wir os caiff ei ystyried ar y papurau. Mae'r adolygiad hwn yn caniatáu profi a herio tystiolaeth i sicrhau ei bod yn gywir ac yn berthnasol.'* [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]

⁴⁸ Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2021, *Review of Social Work England's process for 'accepted outcomes' in fitness to practise cases*: [Review of Social Work England's process for 'accepted outcomes' in fitness to practise cases \(professionalstandards.org.uk\)](https://www.professionalstandards.org.uk)

10.11 Amlygwyd budd clywed tystiolaeth fyw hefyd gan aelodau'r panel addasrwydd i ymarfer yn yr adroddiad a ariannwyd gan y GDC/NMC *The concept of seriousness in fitness to practise cases*.⁴⁹ Awgrymodd aelodau'r panel fod gallu holi unigolion cofrestredig yn gyfle i brofi tystiolaeth ysgrifenedig:

- *“rydych chi... yn meddwl pa mor ddwfn yw hynny, neu a yw'n rhywbeth y gwnaeth rhywun eu helpu i ysgrifennu wythnos ynghynt, felly mae'r cyfle i ofyn cwestiynau i'r unigolyn cofrestredig ac i geisio archwilio ychydig mwy yn hynod fuddiol.” (Cadeirydd panel llyg ac aelod panel)*⁵⁰

10.12 Nid oes amheuaeth bod ffeithiau pwysig yn aml yn dod i'r amlwg o ganlyniad i wrandawriad yn unig. Er enghraifft, mewn achos diweddar a ystyriwyd gan y Gwasanaeth Tribiwnlys Ymarferwyr Meddygol (MPTS) ystyriodd y panel y dystiolaeth yn erbyn meddyg a ddaliwyd yn defnyddio ei ffôn i dwyllo mewn arholiad.⁵¹ Mae'r penderfyniad yn nodi bod y meddyg, mewn tystiolaeth a gyflwynwyd yn ysgrifenedig, *‘wedi datgan yn bendant nad oedd wedi bwriadu defnyddio ei ffôn cyn yr Arholiad.’* Fodd bynnag *‘dim ond wrth ateb cwestiynau'r Tribiwnlys y cyfaddefodd [y Dr] ei fod wedi defnyddio ei ffôn drwy gydol yr Arholiad a'i fod wedi bod yn meddwl am dwyllo, os gallai, yn yr wythnos cyn yr Arholiad.’* Roedd yr achos penodol hwn yn ymwneud ag anonestrwydd proffesiynol difrifol ac felly rhoddodd y panel *‘ystyriaeth ddifrifol’* i gosb i ddileu. Mewn achosion o'r fath sydd ar y ffin rhwng sancsiynau, gall y gallu i brofi'r dystiolaeth fod yn bwysicach fyth.

10.13 Roedd pwysigrwydd clywed tystiolaeth fyw hefyd yn thema gyson yn ein hymchwil gyda chleifion a'r cyhoedd ar ddyfodol addasrwydd i ymarfer.⁵² Mynegodd y cyfranogwyr bryderon, pe na bai achos yn mynd i wrandawriad, y gallai hyn fod yn gyfystyr ag asesiad llai trylwyr o'r dystiolaeth, ac y gallai rheolyddion fethu â chanfod ‘y gwir’ heb groesholi:

- *‘tynnodd [cyfranogwyr ymchwil] sylw at y ffaith mai weithiau dim ond yn ystod cyfarfod wyneb yn wyneb y mae 'gwir' gymeriad yn dod i'r amlwg ac y gallai materion neu wir deimladau (er enghraifft, diffyg edifeirwch ar ran yr unigolyn cofrestredig) gael eu cuddio ar bapur.’ [wedi'i dynnu o 'The patient and public perspective on future fitness to practise processes', Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2020]*

10.14 Nododd yr un astudiaeth fodolaeth *‘trafodaeth ddiwylliannol y gellir gweld gonestrwydd (neu anonestrwydd) neu edifeirwch ar wyneb person.’* Roedd hyn yn bwysig i'r cleifion a'r cyhoedd a gymerodd ran.⁵³ Fodd bynnag, dylid cydnabod, er y gallai'r cyhoedd gredu y gellir barnu cymeriad neu onestrwydd

⁴⁹ Bryce, M et al, Chwefror 2022, *The concept of seriousness in fitness to practise cases*: [The concept of seriousness in fitness to practise cases \(gdc-uk.org\)](https://www.gdc-uk.org/seriousness-in-fitness-to-practise-cases)

⁵⁰ Bryce, M et al, Chwefror 2022, *The concept of seriousness in fitness to practise cases*: [The concept of seriousness in fitness to practise cases \(gdc-uk.org\)](https://www.gdc-uk.org/seriousness-in-fitness-to-practise-cases)

⁵¹ Gwasanaeth Tribiwnlys Ymarferwyr Meddygol, Ebrill 2023, *Record of determination: Dr Chak Ip*: [dr-chak-ip-6-apr-23.pdf \(mpts-uk.org\)](https://www.mpts-uk.org/record-of-determination-dr-chak-ip-6-apr-23.pdf)

⁵² Ymchwil Cymunedol ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2020, *Patient and public perspective on future fitness to practise processes*: [patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf \(professionalstandards.org.uk\)](https://www.professionalstandards.org.uk/patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf)

⁵³ Ymchwil Cymunedol ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2020, *Patient and public perspective on future fitness to practise processes*: [patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf \(professionalstandards.org.uk\)](https://www.professionalstandards.org.uk/patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf)

tyst yn bersonol yn well, mae cyfraith achosion yn nodi na ddylid asesu hygredd tystion ar eu hymddygiad, na'r hyder y maent yn ei ddefnyddio wrth roi tystiolaeth.⁵⁴

- 10.15 Amlinellodd rhai rheolyddion yn eu hymatebion i'n holiadur y dylai archwilwyr achos allu datrys gwrthdaro tystiolaeth, ac mai dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y dylid eu cyfeirio at banel:
- *'Pan fydd archwilwyr achos yn wynebu fersiynau cystadleuol o ddigwyddiadau, yna dim ond pan fyddant yn ystyried nad yw'r naill na'r llall yn fwy tebygol na'r llall, ar sail eu hasesiad o'r holl dystiolaeth ysgrifenedig, y byddant yn cael eu cyfiawnhau wrth gyfeirio'r mater at y panel' [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]*
 - *'Yn eithriadol lle na ellir dod i benderfyniad ar amhariad ar sail y papurau, mae gwrandawriad yn darparu mecanwaith amgen a allai ganiatáu i anghydfod tystiolaethol gael ei ddatrys' [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]*
- 10.16 Yn ein hadolygiad o broses canlyniadau derbynol Social Work England daethom i'r casgliad bod yna achosion a oedd yn *'debygol o fod yn llai addas ar gyfer asesiadau cryno yn seiliedig ar y papurau yn unig.'* Roedd y rhain yn cynnwys achosion lle'r oedd anghydfod ynghylch y ffeithiau perthnasol neu ansicrwydd ynghylch cefndir yr ymddygiad, a difrifoldeb yr ymddygiad (er enghraifft, os yw'r unigolyn cofrestredig yn dehongli'r ffeithiau mewn ffordd sy'n gwrth-ddweud argraff tystion eraill neu lle gallai fod pryderon ynghylch tystiolaeth y tystion hynny).⁵⁵
- 10.17 Mae canllawiau addasrwydd i ymarfer Social Work England yn nodi er na all eu harchwilwyr achos ddatrys gwrthdaro ffeithiol 'gallant asesu pwysau'r dystiolaeth. Mewn rhai achosion lle mae anghydfod ffeithiol, efallai y bydd tystiolaeth glir ac argyhoeddiadol yn cefnogi un ochr i'r anghydfod. Gall hyn hefyd gael ei gadarnhau a'i gefnogi gan dystiolaeth arall. Gall y dystiolaeth i'r gwrthwyneb hefyd fod yn anghyson neu'n gwbl annhebygol.'⁵⁶ Rydym yn cytuno mewn llawer o achosion y bydd pwysau'r dystiolaeth yn golygu y bydd archwilwyr achos yn gallu gwneud penderfyniad cadarn ynghylch tystiolaeth sy'n anghyson â'i gilydd. Fodd bynnag, fel yr aiff canllawiau Social Work England ymlaen i nodi, 'os oes anghydfod tystiolaethol sylweddol, efallai y bydd angen cyfeirio'r achos i wrandawriad'.⁵⁷
- 10.18 Rydym o'r farn, lle mae tystiolaeth groes sy'n berthnasol i'r achos, a lle mae dau neu fwy o gyfrifon gwahanol yn gredadwy ac na ellir datrys yr anghydfod gan gyfeirio at y dystiolaeth arall sydd ar gael, y panel parhaol yw'r arena gywir ar gyfer profi tystiolaeth yr aelod cofrestredig a'r tyst. At hynny, efallai y bydd achosion hefyd lle mae'n ymddangos bod yr adroddiad a roddwyd yn

⁵⁴ R (ar gais) Dutta v Cyngor Meddygol cyffredinol [2020] EWHC 1974 (Gweinyddol)

⁵⁵ Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2021, *Review of Social Work England's process for 'accepted outcomes' in fitness to practise cases*: [Review of Social Work England's process for 'accepted outcomes' in fitness to practise cases \(professionalstandards.org.uk\)](https://www.professionalstandards.org.uk/review-of-social-work-england-s-process-for-accepted-outcomes-in-fitness-to-practise-cases)

⁵⁶ Social Work England, Rhagfyr 2022, *Case examiner guidance*: [Case examiner guidance - Social Work England](#)

⁵⁷ Social Work England, Rhagfyr 2022, *Case examiner guidance*: [Case examiner guidance - Social Work England](#)

ysgrifenedig gan un neu fwy o bartïon yn ddiffygiol, neu lle mae archwilwyr achos yn ystyried y byddai tystiolaeth yr unigolyn cofrestredig neu dyst yn elwa o gael ei astudio/archwilio ymhellach.

- 10.19 Nid ydym yn ceisio nodi amgylchiadau neu fathau o achosion lle gallai fod angen gwrandawriad i brofi'r dystiolaeth, ond byddem yn disgwyl i archwilwyr achos allu nodi'r rhain. Yn ein hadolygiad o broses canlyniadau derbyniol Social Work England, fe wnaethom nodi bod *'yr holl achosion lle'r oeddem o'r farn y gallai'r penderfyniad fod yn annigonol i amddiffyn y cyhoedd, yn rhai a ddylai fod wedi cael eu clywed gan baneli yn ein barn ni. Gan mai Archwilwyr Achos yw'r porthorion sy'n penderfynu a ddylai mater gyrraedd panel, mae'n hanfodol bod eu hyfforddiant a'u harweiniad yn pwysleisio'r ystyriaethau hyn.'*⁵⁸

⁵⁸ Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2021, *Review of Social Work England's process for 'accepted outcomes' in fitness to practise cases*: [Review of Social Work England's process for 'accepted outcomes' in fitness to practise cases \(professionalstandards.org.uk\)](https://professionalstandards.org.uk)

Crynodeb

Ffactorau i'w hystyried: A oes anghydfod ffeithiol/gwrthdaro tystiolaeth na ellir ond ei brofi'n deg mewn gwrandawriad?

- A oes anghydfodau materol ynghylch ffeithiau lle mae dau neu fwy o adroddiadau cystadleuol yn gredadwy ac na ellir datrys yr anghydfod gan gyfeirio at y dystiolaeth arall sydd ar gael?
- A oes ansicrwydd ynghylch cefndir, neu ddifrifoldeb, yr ymddygiad?
- A fyddai adroddiadau ysgrifenedig yr unigolyn cofrestredig neu unrhyw un o'r tystion yn elwa o astudiaeth/archwiliad pellach mewn gwrandawriad?
- A yw'r achos ar y ffin rhwng sancsiynau ac os felly a fyddai profi'r dystiolaeth â'r potensial i gynorthwyo gydag asesiad o ddifrifoldeb?

A yw cymhlethdod yr achos yn awgrymu y gallai gwrandawriad fod yn fuddiol?

10.20 Mewn ymatebion i'n holiadur llwybr gwaredu addasrwydd i ymarfer, awgrymodd dau reoleiddiwr y gallai gwrandawriad panel fod yn fuddiol pan fo'r achos dan sylw yn arbennig o gymhleth:

- *'efallai y bydd rhai mathau o achosion y byddai'n fwy priodol i wrandawriad panel ymdrin â nhw. Gallai hyn gynnwys achosion sy'n ymwneud â materion clinigol mwy cymhleth neu heriol, lle mae gwahaniaeth barn y mae angen ei archwilio.'* [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]

10.21 Ategir hyn gan yr adroddiad Cyngor ar ragfarnau yn y broses o wneud penderfyniadau addasrwydd i ymarfer mewn modelau canlyniadau derbyniol yn erbyn panel ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol⁵⁹ sy'n awgrymu y gallai 'achosion papur trwm' (a all i ryw raddau fod yn brocsi ar gyfer cymhlethdod) fod yn llai addas ar gyfer canlyniad a dderbynnir. Fodd bynnag, mae'r awdur yn gwneud yr argymhelliad hwn ar y sail y gallai'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau fod yn fwy tueddol o gael rhai rhagfarnau (e.e. y rhagfarn difeddwl) mewn achosion o'r fath, yn hytrach nag oherwydd angen penodol i glywed tystiolaeth lafar.

⁵⁹ Cuthbert, L, 2021 ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, *Advice on biases in fitness to practise decision-making in accepted outcome versus panel models for the Professional Standards Authority: advice-on-biases-in-fitness-to-practise-decision-making.pdf* (professionalstandards.org.uk)

10.22 Byddem yn disgwyl i archwilyr achos allu ymdrin ag achosion cymhleth yn gyffredinol heb fod angen cyfeirio at banel. Fodd bynnag, efallai y byddant am ystyried a yw'r cymhlethdodau sy'n codi mewn achos yn golygu y byddai'n fuddiol i'r dystiolaeth/materion dan sylw gael eu harchwilio ymhellach mewn gwrandawriad i gefnogi dealltwriaeth a gwneud penderfyniadau. Gall hyn fod yn arbennig o berthnasol mewn achosion clinigol cymhleth sy'n cynnwys nifer o dystion arbenigol. Mewn achosion o'r fath, gall cyfarfodydd achos cyn gwrandawriad fod yn ddefnyddiol gan eu bod yn gallu galluogi arbenigwyr i gynhyrchu adroddiad ar y cyd, gan adael dyfarnwyr i ymdrin â'r pwyntiau dadleuol sy'n weddill yn unig. Mae'r gwrandawriad dilynol yn rhoi cyfle i'r panel brofi tystiolaeth y tystion arbenigol, ac eraill.

Crynodeb

Ffactor i'w ystyried: A yw cymhlethdod yr achos yn awgrymu y gallai gwrandawriad fod yn fuddiol?

- A yw cymhlethdodau'r achos yn golygu y byddai'r dystiolaeth/materion dan ystyriaeth yn elwa o gael eu hastudio/archwilio ymhellach mewn gwrandawriad? A fyddai gwrandawriad yn cynorthwyo dealltwriaeth a gwneud penderfyniadau?

A fyddai'n fuddiol ac yn gymesur profi mewnwelediad mewn gwrandawriad?

- 10.23 Gellir disgrifio dirnadaeth fel 'dealltwriaeth wirioneddol unigolyn cofrestredig a'i dderbyniad o'r pryderon a godwyd mewn perthynas â'u hymddygiad neu gymhwysedd.'⁶⁰ Mewn achosion addasrwydd i ymarfer, gall unigolion cofrestredig ddangos dirnadaeth mewn amrywiaeth o ffyrdd, fel arfer yn cynnwys derbyn y dylent fod wedi ymddwyn yn wahanol a mynegi edifeirwch, dangos empathi a dealltwriaeth, a chymryd camau i unioni'r sefyllfa. Mae hyn wedi'i nodi mewn cyfraith achosion yn *Kimmance v GMC*, lle mae'r dyfarniad yn nodi bod 'yn rhaid i feddyg neu weithiwr proffesiynol arall sydd wedi gwneud cam ag ef edrych ar ei ymddygiad gyda llygad hunanfeirniadol, cydnabod bai, ymddiheuro ac argyhoeddi panel fod yna reswm gwirioneddol i gredu ei fod ef neu hi wedi dysgu gwers o'r profiad.'⁶¹
- 10.24 Mae dirnadaeth yn chwarae rhan annatod mewn addasrwydd i ymarfer gan ei fod yn allweddol i ddeall y risg barhaus a berir gan unigolyn cofrestredig ac mae'n berthnasol i asesiad o unrhyw fethiannau agwedd. Mae perthnasedd adferiad a risg o ailadrodd i'r asesiad o amhariad presennol wedi'i danategu gan

⁶⁰ Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal, Mawrth 2019, *Sanctions Policy*: [sanctions-policy.pdf \(hcpc-uk.org\)](#)

⁶¹ Dr *Kimmance v GMC* [2016] EWHC 1808 (Gweinyddol): [Kimmance v Cyngor Meddygol Cyffredinol | \[2016\] EWHC 1808 \(Gweinyddol\) | Uchel Lys Cymru a Lloegr \(Llys Gweinyddol\) | Dyfarniad | Cyfraith | CaseMine](#)

gyfraith achosion (er enghraifft Cohen v GMC)⁶² ac fe'i manylir yn y canllaw sancsiynau (a chanllawiau eraill) a gyhoeddwyd gan reolyddion. Mae unigolyn cofrestredig sy'n dangos dirnadaeth ddilys ac sy'n ceisio adfer yn fwy tebygol o gydymffurfio ag unrhyw amodau a osodir arno, ac yn llai tebygol o ailadrodd yr ymddygiad, nag un nad yw'n gwneud hynny. Cymaint yw pwysigrwydd dirnadaeth fel bod methu â'i fynegi yn debygol o arwain at gosb fwy difrifol, tra gallai dangos mewnwelediad llawn liniaru'r angen am unrhyw gamau rheoleiddio o gwbl:

- *'Ffactor allweddol wrth benderfynu pa sancsiwn, os o gwbl, sy'n briodol yw'r graddau y mae unigolyn cofrestredig yn cydnabod eu methiannau ac yn fodlon mynd i'r afael â nhw. Lle mae unigolyn cofrestredig yn cydnabod ei fethiannau ac yn fodlon mynd i'r afael â nhw, mae'r risg o ailadrodd yn cael ei leihau.'* [Polisi Sancsiynau'r HCPC]⁶³
- *'Bydd tystiolaeth o fewnwelediad y nyrs, y fydwraig neu'r cydymaith nyrsio ac unrhyw gamau y maent wedi'u cymryd i gryfhau eu hymarfer fel arfer yn ganolog i benderfynu a oes amhariad ar eu haddasrwydd i ymarfer ar hyn o bryd'* [Cipolwg ac Ymarfer Cryfhau'r NMC]⁶⁴
- *'[cynyddir y risg lle] mae'r meddyg wedi dangos diffyg dirnadaeth o ran ei ymddygiad anonest. Gall hyn gynyddu'r tebygolrwydd o ailadrodd yn y dyfodol a'r risg gyffredinol a berir gan y meddyg.'* [GMC 'Gwneud penderfyniadau ar achosion ar ddiwedd y cam ymchwilio: Canllawiau i'r Pwyllgor Ymchwilio ac archwilwyr achos]⁶⁵

10.25 Mae rôl ganolog mewnwelediad wrth benderfynu ar gamau rheoleiddio priodol yn gwneud ei asesiad yn hanfodol i gamau amhariad a sancsiynau'r broses addasrwydd i ymarfer. Pan fydd achosion yn cael eu gwaredu gan ddefnyddio canlyniadau a dderbynnir, bydd yn rhaid dangos mewnwelediad ar bapur, yn fwyaf cyffredin ar ffurf datganiadau myfyriol/darnau ysgrifennu. Mae hyn yn aml yn cyd-fynd â thystiolaeth o gamau gweithredu mwy pendant i unioni methiannau megis tystiolaeth o bresenoldeb ar gyrsiau hyfforddi perthnasol.

10.26 Mae amheuan o hyd ynghylch i ba raddau y gellir pennu mewnwelediad ar y papurau yn unig mewn achosion mwy anodd a chymhleth a'r rhai a all fod yn arwydd o faterion agwedd difrifol/sylfaenol. Ystyriwyd hyn ym nyfarniad y Llys Apêl o'r Awdurdod Safonau Proffesiynol yn erbyn y Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal a Benedict Doree,⁶⁶ lle'r oedd y dyfarniad yn amlinellu y gall tystiolaeth lafar weithiau fod y dystiolaeth 'orau' a thystiolaeth 'argyhoeddiadol yn unig' o

⁶² Cohen v GMC [2008] EWCH 581: [Cohen v Y Cyngor Meddygol Cyffredinol | \[2008\] EWCH 581 \(Gweinyddol\) | Uchel Lys Cymru a Lloegr \(Llys Gweinyddol\) | Dyfarniad | Cyfraith | CaseMine](#)

⁶³ Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal, Mawrth 2019, *Sanctions Policy*: [sanctions-policy.pdf \(hcpc-uk.org\)](#)

⁶⁴ NMC, 2021, *Insight and strengthened practice*: [Insight and strengthened practice - The Nursing and Midwifery Council \(nmc.org.uk\)](#)

⁶⁵ GMC, 2021, *Making decisions on cases at the end of the investigation stage: Guidance for the Investigation Committee and case examiners*: [Making decisions on cases at the end of the investigation stage: Guidance for the Investigation Committee and case examiners \(gmc-uk.org\)](#)

⁶⁶ Awdurdod Safonau Proffesiynol a (1) y Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal (2) Benedict Doree [2015] EWCH 822 (Gweinyddol): [Templed Dyfarniad y Llys Apêl \(professionalstandards.org.uk\)](#)

fewnwelediad (er derbyniodd y Llys ei bod yn bosibl dangos mewnwelediad ar bapur):

- *‘Mae p’un a yw unigolyn cofrestredig wedi dangos mewnwelediad i’w gamymddwyn, a faint o fewnwelediad y mae wedi’i ddangos, yn faterion o ffaith a barn glasurol i’r pwyllgor disgyblu proffesiynol yng ngoleuni’r dystiolaeth ger ei fron. Gall peth o’r dystiolaeth fod yn fater o ffaith, a rhywfaint ohoni yn oddrychol yn unig. Wrth asesu mewnwelediad unigolyn cofrestredig, bydd angen i bwyllgor disgyblu proffesiynol bwysu a mesur yr holl dystiolaeth berthnasol, ar lafar ac yn ysgrifenedig, sy’n rhoi darlun ohono... Wrth gwrs, bydd achosion lle bydd tystiolaeth yr unigolyn cofrestredig ei hun, yn cael ei rhoi ar lafar ac yn cael ei phrofi gan groesholi, y dystiolaeth orau y gellid ei rhoi, ac efallai yr unig dystiolaeth argyhoeddiadol.’*

10.27 Ystyriwyd mewnwelediad hefyd yn Kimmance, lle nododd Mr Ustus Kerr: ‘Naw gwaith allan o ddeg, ni allwch [dangos mewnwelediad] os nad ydych yn dod i’r gwrandawriad. Bydd y panel eisiau gofyn cwestiynau’.⁶⁷

10.28 Mae rôl y panel wrth archwilio mewnwelediad yn cael ei archwilio ymhellach yn yr adroddiad *The concept of seriousness in fitness to practise cases*⁶⁸ sy’n nodi:

- *‘Esboniodd aelodau’r panel bwysigrwydd gallu cwestiynu unigolion cofrestredig ac archwilio eu tystiolaeth yn bersonol wrth hysbysu eu barn am fewnwelediad yr unigolyn cofrestredig hwnnw i’w hymddygiad, a graddau unrhyw edifeirwch a ddangoswyd neu weithgareddau adfer a gyflawnwyd. Mae’r ffactorau hyn yn allweddol i benderfyniadau paneli ynghylch a yw’r unigolyn cofrestredig wedi lliniaru unrhyw risg a achosir gan ei ymddygiad yn y gorffennol yn effeithiol, ac yn llywio penderfyniadau ynghylch amhariad a sancsiwn yn gryf.’*

10.29 Cefnogir y farn hon gan y Gwasanaeth Amddiffyn Meddygon, sy’n nodi: ‘Mae gan baneli MPTS ac erlynwyr y GMC ddawn o ofyn cwestiynau sy’n amlygu pa mor wag yw sicrwydd meddyg, bod ganddynt fewnwelediad llawn.’⁶⁹

10.30 Wrth ymateb i’n holiadur ar lwybrau gwaredu addasrwydd i ymarfer, mynegodd nifer o reolyddion y farn ei bod yn haws asesu mewnwelediad mewn gwrandawriad, a manylodd rhai ar y mathau o achosion lle credent fod hyn yn arbennig o berthnasol:

- *‘Rhan allweddol o’r broses addasrwydd i ymarfer yw profi a oes gan unigolyn cofrestredig fewnwelediad i’r materion yr ymchwilir iddynt. Felly, un ffactor wrth benderfynu a ddylid ymdrin ag achos drwy ganlyniad derbyniodd neu wrandawriad panel yw a yw’r unigolyn cofrestredig yn gallu dangos dirnadaeth ac a yw’r fformat yn caniatáu i’r mewnwelediad hwnnw gael ei arolygu neu ei archwilio. Er enghraifft, mewn achosion sy’n ymwneud ag*

⁶⁷ Dr Kimmance v GMC [2016] EWHC 1808 (Gweinyddol): [Kimmance v Cyngor Meddygol Cyffredinol | \[2016\] EWHC 1808 \(Gweinyddol\) | Uchel Lys Cymru a Lloegr \(Llys Gweinyddol\) | Dyfarniad | Cyfraith | CaseMine](#)

⁶⁸ Bryce, M et al, Chwefror 2022, *The concept of seriousness in fitness to practise cases*: [The concept of seriousness in fitness to practise cases \(gdc-uk.org\)](#)

⁶⁹ Gwasanaeth Amddiffyn Meddygon, *Reflective Writing in GMC Cases – Showing Insight*: [Reflective Writing in GMC Cases – Showing Insight | Gwasanaeth Amddiffyn Meddygon – UK.](#)

ymddygiad anonest, gweithgaredd troseddol neu bryder iechyd a reolir yn wael, efallai y byddai'n well i'r achos fynd i wrandawriad panel. Byddai hyn yn caniatáu i'r unigolyn cofrestredig ddangos ei fewnwelediad yn haws ac i'r panel asesu'r mewnwelediad hwnnw, nag a allai ddigwydd drwy'r broses ddeilliannau a dderbynnir.' [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]

- *Mae achosion [yr ymdrinnir â hwy yn fwy priodol gan banel yn rhai] lle byddai mewnwelediad ac adferiad yn anodd i gofrestrydd eu dangos neu archwiliwr achos i benderfynu arnynt...Mae'r rhain yn cynnwys achosion sydd mor hynod fel y gall eraill herio datganiadau dirnadaeth ac adferiad. Gall achosion o'r fath gynnwys honiadau o:*
 - *Camymddygiad rhywiol*
 - *Bwlio a gwahaniaethu*
 - *Anonestrwydd e.e. twyll*
 - *Rhagfwiad*
 - *Honiadau sy'n dod o fewn y 'Troseddau Rhestredig' ond heb gyhuddiad gan y CPS (e.e. treisio). [rheoleiddiwr gweithwyr iechyd/gofal]*
- *'Rydym wedi canfod y gallai paneli fod mewn sefyllfa well i gynnal asesiad o lefel y mewnwelediad ac adferiad gan eu bod yn gallu gofyn i [unigolyn cofrestredig] fynd i'r afael â'r meysydd hyn yn bersonol a'u profi yn unol â hynny.'* [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]

10.31 Fodd bynnag, ni rannwyd y farn hon yn gyffredinol ymhlith rheolyddion, gyda rhai yn nodi bod archwilwyr achos yn brofiadol o ystyried mewnwelediad ac yn gallu gwneud asesiad cadarn:

- *'Mae archwilwyr achos eisoes yn brofiadol o ystyried mewnwelediad wrth wneud penderfyniadau o dan y ddeddfwriaeth bresennol. Yn y dyfodol, fel rhan o'r diwygiadau, bydd gennym y pŵer i fynnu gwybodaeth gan y gweithiwr proffesiynol yn gynnar yn y broses a thrwy gydol y broses. Mae hyn yn cynnwys tystiolaeth ysgrifenedig gynhwysfawr o fewnwelediad ac arfer cryfach. Disgwylw'n y bydd ymgysylltiad cynharach â'r gweithiwr proffesiynol ar fewnwelediad ac ymarfer cryfach yn helpu archwilwyr achos i gynnal asesiad cadarn o fewnwelediad.'* [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]

10.32 Er ein bod yn derbyn bod archwilwyr achos yn brofiadol o ran asesu a phwyso a mesur yr holl dystiolaeth sydd ger eu bron, rydym o'r farn bod gan baneli fantais yn aml o ran asesu dirnadaeth o ran gweld yr unigolyn cofrestredig yn bersonol, clywed tystiolaeth lafar a gallu gofyn cwestiynau treiddgar.

10.33 Gall clywed tystiolaeth lafar hefyd helpu goresgyn rhai o'r heriau eraill o asesu mewnwelediad ar bapur. Y rhain yn bennaf yw:

- gall unigolion cofrestredig dderbyn cefnogaeth sylweddol i gynhyrchu eu datganiadau adlewyrchol
- mae gan dechnoleg fel AI allu cynyddol i ysgrifennu datganiadau o'r fath.

10.34 Er i rai rheolyddion ddweud wrthym y byddent yn hyfforddi eu harchwilwyr achos i nodi datganiadau a allai fod wedi cael eu cynhyrchu gan ddefnyddio AI,

nid yw'n glir a fyddai hyfforddiant o'r fath yn effeithiol. Er bod rhai sectorau'n defnyddio technoleg i nodi testun a gynhrychir gan AI, mae tystiolaeth bod meddalwedd o'r fath yn ddiffygiol ar hyn o bryd. Mae ymchwil wedi dangos bod ymdrechion yn y sector prifysgolion i frwydro yn erbyn y defnydd o AI yn *'anefeithiol'* gyda meddalwedd sydd wedi'i anelu at ei ganfod *'ddim yn gywir nac yn ddibynadwy.'*⁷⁰

- 10.35 Yn ein hadolygiadau ein hunain o arferion presennol y rheolyddion, rydym wedi canfod diffygion yn y ffordd y mae archwilwyr achos yn asesu mewnwelediad ar y papurau ar rai achlysuron. Rydym hefyd wedi dweud o'r blaen ein bod yn *'cwestiynu dibynadwyedd datganiadau ysgrifenedig fel tystiolaeth o fewnwelediad'* ac wedi datgan nad oeddem yn cefnogi gwarediadau cydsyniol lle *'mae mewnwelediad yn ffactor mawr wrth bennu amhariad neu lle gallai fod yn anodd sefydlu a yw mewnwelediad yn dilyn.'*⁷¹ Rydym hefyd wedi nodi *'er bod modd dangos mewnwelediad ar bapur drwy ddarnau adfyfyriol, gall eglurder y cyflwyniad amrywio... Rydym wedi gweld, mewn nifer o achosion gan reolyddion eraill, paneli'n teimlo'n fwy abl i gael darlun o fewnwelediad unigolyn cofrestredig trwy weld yr unigolyn cofrestredig yn bersonol a bod yn fodlon, er enghraifft, y gallai sancsiwn anghyfyngedig fod yn briodol.'*⁷²
- 10.36 Yn gyffredinol, rydym o'r farn, er y gallai paneli'n gyffredinol fod mewn sefyllfa well i asesu mewnwelediad, mae'n amlwg na fyddai'n gymesur cyfeirio pob achos lle mae cwestiwn ynghylch mewnwelediad i banel. Felly, ni fyddem yn disgwyl i achosion gael eu cyfeirio ar y sail hon oni bai bod yr amheuon yn sylweddol a/neu lle mae'r dystiolaeth sydd ar gael yn anghyflawn neu'n brin o hygrededd. Mewn achosion o'r fath mae paneli mewn sefyllfa well nag

Crynodeb

Ffactorau i'w hystyried: A fyddai'n fuddiol ac yn gymesur profi mewnwelediad mewn gwrandawriad?

- A oes amheuon sylweddol ynghylch mewnwelediad yr unigolyn cofrestredig? (gall hyn fod oherwydd cynnwys datganiad adlewyrchol yr unigolyn cofrestredig neu natur y pryder)?
- A fyddai'n fuddiol ac yn gymesur profi mewnwelediad mewn gwrandawriad?
- A yw hwn yn achos sy'n ymwneud â materion agwedd difrifol?

⁷⁰ The Times, 4 Medi 2023, *Students 'double cheat' to hide AI in their answers*: [Students 'double cheat' to hide AI in their answers \(thetimes.co.uk\)](https://www.thetimes.co.uk)

⁷¹ Awdurdod Safonau Proffesiynol 2017, *Diwygio cyffyrddiad cywir: Fframwaith newydd ar gyfer sicrhau proffesiynau*: https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/thought-paper/right-touch-reform-2017.pdf?sfvrsn=2e517320_7

⁷² Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2021, *Review of Social Work England's process for 'accepted outcomes' in fitness to practise cases*: [Review of Social Work England's process for 'accepted outcomes' in fitness to practise cases \(professionalstandards.org.uk\)](https://www.professionalstandards.org.uk)

archwilwyr achos i wneud asesiad llawn a chadarn. Gall hyn fod yn arbennig o bwysig mewn achosion lle bernir bod materion agwedd difrifol.⁷³

11. Ffactorau i'w hystyried wrth benderfynu ar gyfansoddiad y rhai sy'n gwneud penderfyniadau

- 11.1 Ar hyn o bryd, mae pob rheoleiddiwr iechyd proffesiynol sy'n defnyddio archwilwyr achos fel rhan o broses waredu cydsyniol yn pennu dau archwiliwr achos i bob achos: un unigolyn cofrestredig ac un lleyg.⁷⁴ Mae hyn hefyd yn wir yn achos Social Work England, sydd â'r pŵer i waredu pob categori o achos trwy gyfrwng archwilwyr achos sy'n cynnig gwarediad a dderbynnir.⁷⁵ Mae paneli addasrwydd i ymarfer (sydd fel arfer yn cynnwys tri o bobl) bob amser yn cynnwys unigolyn cofrestredig a pherson lleyg.
- 11.2 Mae dwy fantais amlwg i ddefnyddio un archwiliwr achos lleyg ac un archwiliwr achos cofrestredig fesul achos:
- mae defnyddio un unigolyn cofrestredig ac un penderfynydd lleyg yn cael ei ystyried yn eang fel teg i'r cyhoedd a'r proffesiwn sy'n destun rheoleiddio
 - gall defnyddio mwy nag un penderfynydd arwain at benderfyniadau mwy cadarn a helpu lleihau rhagfarn.
- 11.3 Nid yw'r Gorchymyn AAPA yn mandadu defnyddio mwy nag un archwiliwr achos, er bod y Llywodraeth wedi nodi'n glir eu bod yn bwriadu i reolyddion allu defnyddio mwy nag un lle bo'n briodol, gan nodi mai'r *'rheoleiddiwr sydd yn y sefyllfa orau i asesu lle mae archwilwyr achos lluosog efallai y bydd eu hangen neu beidio.*⁷⁶ Mae'r Gorchymyn hefyd yn rhoi disgrisiwn i reolyddion o ran a yw archwilwyr achos yn gofrestryddion a/neu'n bobl leyg (er y bydd gofynion ar gyfer aelodau cofrestredig ac aelodau lleyg yn parhau i fod yn berthnasol i baneli a bod disgwyl o hyd y bydd cynrychiolaeth leyg ar lefel y Bwrdd). Mae hyn yn golygu y bydd gan reolyddion fwy o hyblygrwydd yn y dyfodol o ran cyfansoddiad a nifer yr archwilwyr achos y maent yn eu defnyddio. Bydd hyn yn debygol o leihau costau, yn enwedig pan fydd rheoleiddiwr yn penderfynu bod un archwiliwr achos yn ddigonol.
- 11.4 Er bod manteision o ran cost ac effeithlonrwydd yn y model un archwiliwr achos, mae risgiau posibl hefyd i degwch (neu ganfyddiadau o hynny).

⁷³ Mae ymchwil i ddifrifoldeb addasrwydd i ymarfer yn awgrymu bod pob rheoleiddiwr yn ystyried camymddwyn rhywiol, anonestrwydd ac euogfarnau troseddol yn ddifrifol. Gweler: Bryce, M et al, Chwefror 2022, *The concept of seriousness in fitness to practise cases*: [The concept of seriousness in fitness to practise cases \(gdc-uk.org\)](https://www.gdc-uk.org/)

⁷⁴ Rhaid i archwiliwr achos cofrestredig fod yn aelod gweithredol o'r proffesiwn. Mae archwiliwr achos lleyg yn rhywun nad yw, ac nad yw erioed wedi bod, yn aelod o'r proffesiwn.

⁷⁵ Mae Rheol 34 o reolau Addasrwydd i ymarfer Social Work England 2019 yn nodi'r gofyniad i achosion yn y cam archwiliwr achos gael eu hystyried gan o leiaf un person lleyg ac o leiaf un unigolyn cofrestredig.

⁷⁶ Yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol, 2023, *Ymateb i'r ymgynghoriad i reoleiddio cymdeithion anesthesia a chymdeithion meddygol*: [Ymateb ymgynghoriad i reoleiddio cymdeithion anesthesia a chymdeithion meddygol - GOV.UK \(www.gov.uk\)](https://www.gov.uk/)

Cynrychiolaeth leyg wrth wneud penderfyniadau

- 11.5 Mae'r egwyddor y dylai penderfyniadau addasrwydd i ymarfer gynnwys lleygwyr ac unigolion cofrestredig yn un sydd wedi'i hen sefydlu. Archwiliwyd y mater yn fanwl ym Mhuned Adroddiad Shipman a feirniadodd gynigion i gwtogi ar gyfranogiad lleygwyr yn y broses o wneud penderfyniadau addasrwydd i ymarfer a daeth i'r casgliad ei fod yn *'ofyniad sylfaenol ar gyfer cyfranogiad lleyg ym mhob achos a allai gael ei gau heb atgyfeirio i banel Addasrwydd i Ymarfer.'*⁷⁷ Aiff yr adroddiad ymlaen i nodi bod *'cyfraniad lleyg ym mhob penderfyniad yn debygol o arwain at wneud penderfyniadau o ansawdd gwell.'*⁷⁸
- 11.6 O ran cynrychiolaeth unigolion cofrestredig, mae hyn yn rhywbeth sy'n cael ei werthfawrogi'n eang gan weithwyr proffesiynol a reoleiddir, fel yr amlygwyd gan reolyddion mewn ymateb i'n holiadur llwybr gwaredu addasrwydd i ymarfer:
- *'Mae llawer o unigolion cofrestredig yn cael sicrwydd o gael eu barnu gan bobl sy'n rhannu eu cefndir proffesiynol.'* [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]
 - *'Gall unigolion cofrestredig gael cysur o gael eu barnu gan rywun sydd wedi 'dilyn yr un trywydd' ac sy'n deall eu proffesiwn.'* [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]
- 11.7 Dywedodd y mwyafrif o'r rheolyddion a ymatebodd i'n holiadur eu bod yn bwriadu parhau i ddefnyddio archwilwyr achos cofrestredig a lleyg yn y rhan fwyaf o achosion mewn unrhyw drefniadau addasrwydd i ymarfer yn y dyfodol:
- *'Ein barn ni yw ei bod yn bwysig i archwilwyr achos lleyg a phroffesiynol fod yn rhan o wneud penderfyniadau er mwyn cynnal hyder aelodau'r cyhoedd a'r gweithwyr proffesiynol ar ein cofrestr yn ein prosesau Addasrwydd i Ymarfer.'* [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]
 - *'Mae wedi bod yn arfer safonol ers blynnyddoedd lawer o fewn rheoleiddio i weithiwr proffesiynol gael ei 'feirniadu' gan gyfoedion ac aelod o'r cyhoedd. Mae hyn i'w weld yn gweithio'n dda.'* [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]
- 11.8 Mewn cyferbyniad, roedd rhai yn cwestiynu'r angen am drefniant o'r fath, yn enwedig gan na fyddai'r archwiliwr achos cofrestredig o reidrwydd yn gweithio yn yr un maes neu arbenigedd â'r sawl sy'n destun achos addasrwydd i ymarfer, ac nad yw'r archwiliwr achos lleyg yn gynrychiolydd claf.
- 11.9 Yn ein barn ni, gallai cynrychiolaeth unigolyn cofrestredig wrth wneud penderfyniadau ddod â buddion o ran cynnal hyder y proffesiwn ac o ran ansawdd y penderfyniadau a wneir. Byddai'n rhesymol i reolyddion ystyried hyn wrth ddatblygu prosesau addasrwydd i ymarfer, er ein bod yn cydnabod bod amrywiaeth o ffyrdd o sicrhau mewnbyn cofrestryddion, er enghraifft trwy adroddiadau arbenigol.

⁷⁷ Ymchwiliad Shipman, 2004, *Pumed adroddiad: Safeguarding Patients: Lessons from the Past - Proposals for the Future*: [\[CYNNWYS ARCHIFEDIG\] Ymchwiliad Shipman - Pumed Adroddiad \(nationalarchives.gov.uk\)](#)

⁷⁸ Ymchwiliad Shipman, 2004, *Pumed adroddiad: Safeguarding Patients: Lessons from the Past - Proposals for the Future*: [\[CYNNWYS ARCHIFEDIG\] Ymchwiliad Shipman - Pumed Adroddiad \(nationalarchives.gov.uk\)](#)

- 11.10 Gwyddom o adroddiadau ymchwil amrywiol yr ydym wedi'u comisiynu, er bod y cyhoedd yn cefnogi'r defnydd o ganlyniadau derbyniol mewn addasrwydd i ymarfer i raddau helaeth, mae ganddynt bryderon ynghylch cadernid ac annibyniaeth y broses o wneud penderfyniadau.^{79 80} Mae llawer o'r pryder hwn yn cael ei ysgogi gan ofn y gallai rheolyddion fod yn rhagfarnlyd o blaid unigolion cofrestredig. Er enghraifft, amlygodd ein hadroddiad *The patient and public perspective on future fitness to practise processes* 'er bod cyfranogwyr yn ansicr a fyddai'r rheolyddion unigol yn ffafrio unigolion cofrestredig mewn gwirionedd, yn sicr roedd rhagdybiaeth eithaf eang bod hyn yn bosibilrwydd.'⁸¹
- 11.11 O safbwynt diogelu'r cyhoedd – ac yn enwedig hyder y cyhoedd – rydym o'r farn bod yn rhaid i gynrychiolaeth leyg wrth wneud penderfyniadau barhau i fod yn nodweddiadol o'r broses addasrwydd i ymarfer. Byddem yn disgwyl i reolyddion fod yn ymwybodol o'r angen i ymgorffori penderfyniadau llewg ar ryw adeg yn y broses.

Defnyddio penderfyniadau unigol

- 11.12 Mae ymchwil i wneud penderfyniadau wedi pwysleisio bod tuedd yn effeithio ar yr holl brosesau gwneud penderfyniadau, ac yn wir yr holl benderfyniadau unigol.⁸² Er nad yw'n bosibl dileu rhagfarn wrth wneud penderfyniadau, mae'n bwysig ei leihau lle bo modd.
- 11.13 Roedd ymchwil a gomisiynwyd gennym i ragfarnau mewn penderfyniadau addasrwydd i ymarfer yn diffinio tueddiadau gwybyddol, a'u heffaith, fel a ganlyn:
- *Mae rhagfarnau gwybyddol yn llwybrau byr meddyliol sy'n lleihau'r llwyth gwybyddol ar unigolyn ond yn rhagfarnu'r ffordd y caiff sylw ei ddyrannu wedyn wrth brosesu data y mae'r unigolyn yn ei dderbyn. Mae gan hyn nifer o effeithiau gan gynnwys: gwneud i ni fod yn rhy gyflym i wneud penderfyniad (anwybyddu tystiolaeth sy'n groes i'n barn), bod yn or-awyddus wrth gyfiawnhau ein barn bersonol, a chwilio'n ddetholus am*

⁷⁹ Ymchwil Cymunedol ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2020, *Patient and public perspective on future fitness to practise processes*: [patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf](https://www.professionalstandards.org.uk/patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf) ([professionalstandards.org.uk](https://www.professionalstandards.org.uk))

⁸⁰ Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2013, *Public Response to Alternatives to Final Panel Hearings in Fitness to Practise Complaints*: https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/research-paper/public-response-to-alternatives-to-final-panel-hearings-2013.pdf?sfvrsn=65c47f20_8

⁸¹ Ymchwil Cymunedol ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2020, *Patient and public perspective on future fitness to practise processes*: [patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf](https://www.professionalstandards.org.uk/patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf) ([professionalstandards.org.uk](https://www.professionalstandards.org.uk))

Ymchwil Cymunedol ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2020, *Patient and public perspective on future fitness to practise processes*: [patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf](https://www.professionalstandards.org.uk/patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf) ([professionalstandards.org.uk](https://www.professionalstandards.org.uk))

⁸² Cuthbert, L, 2021 ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, *Advice on biases in fitness to practise decision-making in accepted outcome versus panel models for the Professional Standards Authority*: [advice-on-biases-in-fitness-to-practise-decision-making.pdf](https://www.professionalstandards.org.uk/advice-on-biases-in-fitness-to-practise-decision-making.pdf) ([professionalstandards.org.uk](https://www.professionalstandards.org.uk))

*dystiolaeth sy'n cefnogi ein dyfarniadau yn y gorffennol, yn hytrach na gwerthuso'n wrthrychol yr holl wybodaeth sydd ar gael i ni.*⁸³

11.14 Mae'r astudiaeth yn nodi bod rhagfarnau'n debygol o ddigwydd wrth wneud penderfyniadau addasrwydd i ymarfer gan fod *'tueddiadau gwybyddol yn arbennig o debygol o ddylanwadu ar resymu pan fydd pobl yn gwneud penderfyniadau dan ansicrwydd.*⁸⁴ Mae'r ymchwil yn amlinellu rhestr gynhwysfawr o ragfarnau a all effeithio ar benderfyniadau unigol a grŵp, gan gynnwys rhagfarn difeddwl, rhagfarn amwysedd, rhagfarn man dall, a'r effaith gwrthdano.⁸⁵ Mae'n dod i'r casgliad bod gwahanol ragfarnau sy'n debygol o effeithio ar archwilwyr achos a phaneli addasrwydd i ymarfer, ac mae'n awgrymu, ar sail y rhain, y gallai rhai achosion fod yn fwy priodol i'w gwaredu drwy un llwybr dros y llall. Mae'r awdur yn awgrymu bod achosion sy'n fwy addas ar gyfer canlyniad a dderbynnir yn cynnwys y rhai ag *'ychydig iawn o wybodaeth ar goll ac ychydig iawn o amwysedd'*, tra bod y rhai a allai fod yn fwy priodol ar gyfer panel yn:

- *'Achosion â dwysedd o bapur gan y byddai llai o debygolrwydd y byddai nifer o'r rhagfarnau a fyddai'n effeithio ar benderfynydd unigol yn ystyried materion ar y papurau yn cael effaith sylweddol e.e. y rhagfarn difeddwl.*
- *Gall achosion a all gynnwys ystyriaethau diwylliannol gwahanol (ar yr amod bod y panel ei hun yn amrywiol) fel penderfynyddion unigol fod yn fwy tueddol o duedd manau dall ac i stereoteipio, boed yn fwriadol ai peidio.*
- *Achosion gyda 'bylchau' sylweddol yn y wybodaeth a/neu ag amwysedd sylweddol o ran yr hyn a ddigwyddodd.*⁸⁶

11.15 Er gwaethaf yr argymhellion uchod, nid ydym yn credu bod y dystiolaeth yn ddigon cadarn i argymhell symud achosion i wrandawriad panel ar sail lliniaru risg o ragfarn yn unig. Fel y nodwyd gennym yn ein hadolygiad o broses ddeilliannau a dderbynnir gan Social Work England, *'mae'n ymddangos nad oes unrhyw beth cynhenid yn rôl Archwilwyr Achos sy'n gwneud eu penderfyniadau o ansawdd uwch neu is na phenderfyniadau paneli. Roedd y penderfyniadau da a welsom wedi'u rhesymu i lefel debyg i benderfyniadau*

⁸³ Cuthbert, L, 2021 ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, *Advice on biases in fitness to practise decision-making in accepted outcome versus panel models for the Professional Standards Authority: [advice-on-biases-in-fitness-to-practise-decision-making.pdf](https://professionalstandards.org.uk/advice-on-biases-in-fitness-to-practise-decision-making.pdf) (professionalstandards.org.uk)*

⁸⁴ Cuthbert, L, 2021 ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, *Advice on biases in fitness to practise decision-making in accepted outcome versus panel models for the Professional Standards Authority: [advice-on-biases-in-fitness-to-practise-decision-making.pdf](https://professionalstandards.org.uk/advice-on-biases-in-fitness-to-practise-decision-making.pdf) (professionalstandards.org.uk)*

⁸⁵ Gweler tudalennau 10-17 o'r canlynol am ddisgrifiad o'r rhagfarnau hyn, a thueddiadau eraill, a allai effeithio ar wneud penderfyniadau: Cuthbert, L, 2021 ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, *Advice on biases in fitness to practise decision-making in accepted outcome versus panel models for the Professional Standards Authority: [advice-on-biases-in-fitness-to-practise-decision-making.pdf](https://professionalstandards.org.uk/advice-on-biases-in-fitness-to-practise-decision-making.pdf) (professionalstandards.org.uk)*

⁸⁶ Cuthbert, L, 2021 ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, *Advice on biases in fitness to practise decision-making in accepted outcome versus panel models for the Professional Standards Authority: [advice-on-biases-in-fitness-to-practise-decision-making.pdf](https://professionalstandards.org.uk/advice-on-biases-in-fitness-to-practise-decision-making.pdf) (professionalstandards.org.uk)*

*nwylo un unigolyn.*⁹² Ategwyd y pwynt hwn ymhellach mewn ymatebion i ymgynghoriad y Llywodraeth ar reoleiddio gweithwyr gofal iechyd proffesiynol, gyda dadansoddiad yr ymgynghoriad yn dyfynnu un ymatebydd fel a ganlyn: *'mae risg o ddiffyg didueddrwydd a thuedd anymwybodol pan fydd penderfyniadau'n cael eu gwneud gan un person'*.⁹³

11.20 Wrth ymateb i'n holiadur llwybr gwaredu addasrwydd i ymarfer, awgrymodd rhai rheolyddion y gallai nifer y penderfynyddion sydd eu hangen amrywio yn dibynnu ar yr achos:

- *'Gall lefel y mewnbwn sydd ei angen amrywio yn dibynnu ar nodweddion achos ac efallai na fydd achos sy'n delio ag euogfarn am gam-drin plant angen yr un mewnbwn ag achos sy'n delio â mater clinigol cymhleth' [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]*

11.21 Er nad yw'r dystiolaeth ar ragfarn wrth wneud penderfyniadau yn derfynol, mae pryderon dilys y gallai defnyddio un penderfynydd gynyddu'r risg a/neu'r canfyddiad o ragfarn. I'r gwrthwyneb, mae tystiolaeth y gall y rhai sy'n gwneud penderfyniadau sy'n gweithio gyda'i gilydd ddod â phersbectif ehangach a all helpu i wrthweithio rhagfarn ac a allai arwain at benderfyniadau mwy cytbwys.

11.22 Rydym yn cytuno â'r farn a fynegwyd gan rai rheolyddion y gellid cael gwared ar rai achosion yn ddiogel ac yn deg gan ddefnyddio un penderfynydd. Mae'r rhain yn debygol o gynnwys achosion lle nad oes llawer o amwysedd ynghylch y ffeithiau a'r amhariad presennol, megis y rhai sy'n ymwneud â cholffarn.

11.23 Mae'n debygol mai achosion sy'n cael budd o fwy nag un penderfynydd yw'r rhai sy'n gymhleth neu â 'dwyster papurau', yn cynnwys amwysedd sylweddol o ran yr hyn sydd wedi digwydd a/neu o ran nam presennol, neu lle mae ystyriaethau diwylliannol penodol. Gall fod yn fuddiol hefyd sicrhau bod mwy nag un person yn cymryd rhan mewn gwneud penderfyniadau pan fo achos yn arbennig o broffil uchel neu'n ddadleuol ac yn debygol o fod yn destun craffu sylweddol.⁹⁴

11.24 Yn ogystal â nifer y penderfynyddion a neilltuwyd i achos, mae'n bwysig bod rheolyddion yn rhoi sylw dyledus i hyfforddiant ac arbenigedd y rhai sy'n gwneud penderfyniadau. Fel yr amlinellwyd gennym yn ein cyngor i'r Ysgrifennydd Gwladol ar sut y cynhelir hyder y cyhoedd mewn addasrwydd i ymarfer:

- *'mae'n anochel bod safbwyntiau' Aelodau'r Panel a'r Llysoedd yn cael eu llywio gan eu cefndir a'u profiad. Er bod aelodau'r Panel wedi ein sicrhau eu bod yn arfer y proffesiynoldeb mwyaf wrth gyflawni eu rôl ac yn ceisio osgoi sianelu eu barn eu hunain yn uniongyrchol, mae'n rhaid i reolyddion*

⁹² Ymchwiliad Shipman, 2004, *Pumed adroddiad: Safeguarding Patients: Lessons from the Past - Proposals for the Future*: [\[CYNNWYS ARCHIFEDIG\] Ymchwiliad Shipman - Pumed Adroddiad \(nationalarchives.gov.uk\)](https://www.nationalarchives.gov.uk/cy/yr-archifedig/)

⁹³ Yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Chwefror 2020, *Rheoleiddio gweithwyr gofal iechyd proffesiynol, amddiffyn y cyhoedd: dadansoddiad o'r ymatebion i'r ymgynghoriad: Rheoleiddio gweithwyr gofal iechyd proffesiynol, amddiffyn y cyhoedd: ymateb i'r ymgynghoriad - dadansoddiad (publishing.service.gov.uk)*

⁹⁴ Dywedodd Cyngor Gwasanaethau Cymdeithasol yr Alban wrthym y byddent yn disgwyl cyfeirio pob achos proffil uchel neu ddadleuol i wrandawriad

chwarae rôl drwy sicrhau bod gan Baneli fynediad at ystod eang o safbwyntiau'r cyhoedd er mwyn ehangu eu syniadau a'u safbwyntiau drwy geisio sicrhau bod Paneli yn cael eu tynnu o gronfa ddigon amrywiol.⁹⁵

11.25 Er bod yr uchod yn canolbwyntio ar aelodau panel addasrwydd i ymarfer, mae'r un mor berthnasol i archwilwyr achos. O safbwynt cydraddoldeb, amrywiaeth a

Crynodeb

Ffactorau i'w hystyried: cyfansoddiad y rhai sy'n gwneud penderfyniadau

- A yw o leiaf un archwiliwr achos yn berson lleyg? Os na, a ellir cael aelod lleyg i gymryd rhan ar ryw adeg yn y broses o wneud penderfyniadau addasrwydd i ymarfer?
- A yw'r achos yn ymwneud â materion cymhleth, llawer iawn o dystiolaeth neu amwysedd sylweddol?
- A yw ystyriaethau diwylliannol yn ffactor arwyddocaol yn yr achos? Os felly, a oes gan yr archwiliwr achos gymhwysedd diwylliannol nerthnasol?

chynhwysiant (EDI), lle mae rheoleiddiwr yn dibynnu ar un penderfynydd, byddai angen iddo sicrhau bod gan yr unigolyn gymhwysedd diwylliannol perthnasol. Mae hyn yn cyd-fynd â Safon 3 o'n Safonau Rheoleiddio Da, sy'n cynnwys y gofyniad i reolyddion *'sicrhau nad yw eu prosesau'n gosod rhwystrau amhriodol nac fel arall yn rhoi pobl â nodweddion gwarchoddedig dan anfantais.*⁹⁶ Mae ein dogfen ganllaw ar y safon yn amlinellu ymhellach y dylai rheolyddion *'ddarparu hyfforddiant priodol ar faterion EDI i helpu staff, aelodau panel ac eraill i wneud penderfyniadau teg a diduedd.*⁹⁷

12. Ffactorau i'w hystyried wrth gyhoeddi penderfyniadau archwilwyr achos

12.1 Mae gan y symudiad oddi wrth fodel gwrandawiadau panel i fodel canlyniadau derbyniol ar bapur y potensial i leihau tryloywder y broses gwneud penderfyniadau, a all yn ei dro gael canlyniadau andwyol i hyder y cyhoedd a chynnal safonau. Er bod gwrandawiadau panel yn cael eu cynnal yn gyhoeddus ar y cyfan, bydd canlyniadau derbyniol yn cael eu hystyried a'u cytuno yn breifat. Mae hyn wedi arwain at bryder gan rai rhanddeiliaid ynghylch penderfyniadau sy'n cael eu gwneud 'y tu ôl i ddrysau caeedig', a phryderon cyfatebol y gallai hyn effeithio ar ansawdd a chadernid y broses o wneud penderfyniadau.

⁹⁵ Awdurdod Safonau Proffesiynol, 2019, *How is public confidence maintained when fitness to practise decisions are made? Advice to the Secretary of State:*

https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/how-is-public-confidence-maintained-when-fitness-to-practise-decisions-are-made.pdf?sfvrsn=c8c47420_0

⁹⁶ Awdurdod Safonau Proffesiynol. *Safonau Rheoleiddio Da: standards-of-good-regulation145e23f761926971a151ff000072e7a6.pdf* ([professionalstandards.org.uk](https://www.professionalstandards.org.uk))

⁹⁷ Awdurdod Safonau Proffesiynol, 2023, *Canllawiau i reolyddion: asesu perfformiad yn erbyn Safon 3: Asesu perfformiad yn erbyn Safon 3 - canllawiau i reolyddion* ([professionalstandards.org.uk](https://www.professionalstandards.org.uk))

Hyrwyddo tryloywder a hyder y cyhoedd

- 12.2 Fel yr archwiliwyd eisoes, mae 'hyder y cyhoedd' a 'budd y cyhoedd' (termau sydd â chysylltiad agos) yn gysyniadau braidd yn niwlog.⁹⁸ Fodd bynnag, mae yna ddealltwriaeth gyffredin i reolyddion a'r cyhoedd bod 'budd y cyhoedd' mewn gwneud penderfyniadau mewn ffordd agored a thryloyw. Mae hyn yn cyd-fynd ag Erthygl 6 o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol sy'n ymgorffori'r hawl i wrandawriad teg a chyhoeddus.⁹⁹
- 12.3 Er bod y ddeddfwriaeth sy'n sail i Social Work England yn pennu bod yn rhaid cyfeirio achos at banel os yw gwneud hynny er budd y cyhoedd, nid oes darpariaeth o'r fath wedi'i chynnwys yn y Gorchymyn AAPA.
- 12.4 Mae dau ddarn o ymchwil ar wahân a gomisiynwyd gennym wedi nodi bod penderfyniadau sy'n cael eu gwneud yn breifat yn faes sy'n peri pryder. Canfu ymchwil gyda chleifion a'r cyhoedd fod cyfranogwyr '*yn pryderu am benderfyniadau a oedd yn cael eu gwneud 'y tu ôl i ddrysau caeedig' ac yn teimlo, yn y model addasrwydd i ymarfer sy'n dod i'r amlwg, fod angen cymryd camau i sicrhau bod gwybodaeth yn hygyrch.*¹⁰⁰ Canfu astudiaeth bellach gyda'r cyhoedd '*dybiaeth oherwydd y byddai wyneb cyhoeddus gweladwy'r broses yn cael ei ddileu y byddai'r holl broses cwynion Addasrwydd i Ymarfer yn dod yn fwy caeedig, ac y byddai cwynion yn cael eu 'brwsio o dan y carped' yn haws nag y maent ar hyn o bryd.*¹⁰¹
- 12.5 Codwyd pwynt tebyg yn Ymchwiliad Shipman, a rybuddiodd yn erbyn cyflwyno prosesau a allai arwain at golli tryloywder.¹⁰² Mae AvMA (Action Against Medical Accidents) hefyd wedi rhybuddio '*bod pryderon sylweddol eisoes ynghylch tryloywder y broses o wneud penderfyniadau gyda gweithdrefnau presennol a weithredir gan rai rheolyddion.*¹⁰³
- 12.6 Mae sicrhau bod penderfyniadau yn dryloyw ac yn hygyrch yn ffordd allweddol o gynnal hyder mewn rheolyddion, a phrosesau rheoleiddio. Er ein bod wedi datgan yn flaenorol '*nad ydym yn ymwybodol o dystiolaeth mai gwrandawriadau cyhoeddus yw'r ffordd fwyaf effeithiol o gynnal hyder y cyhoedd*', rydym hefyd wedi nodi bod y model canlyniadau derbyniol '*yn rhoi llawer iawn o ymddiriedaeth yn y cyrff rheoleiddio, drwy ddileu nifer fawr o bosibl o*

⁹⁸ Awdurdod Safonau Proffesiynol, 2019, *How is public confidence maintained when fitness to practise decisions are made? Advice to the Secretary of State:*

https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/how-is-public-confidence-maintained-when-fitness-to-practise-decisions-are-made.pdf?sfvrsn=c8c47420_0

⁹⁹ Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol, *Y Ddeddf Hawliau Dynol – Erthygl 6: Yr hawl i brawf teg: Erthygl 6: Yr hawl i brawf teg | Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol (equalityhumanrights.com)*

¹⁰⁰ Ymchwil Cymunedol ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2020, *Patient and public perspective on future fitness to practise processes: patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf (professionalstandards.org.uk)*

¹⁰¹ Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2013, *Public Response to Alternatives to Final Panel Hearings in Fitness to Practise Complaints: https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/research-paper/public-response-to-alternatives-to-final-panel-hearings-2013.pdf?sfvrsn=65c47f20_8*

¹⁰² Ymchwiliad Shipman, 2004, *Pumed adroddiad: Safeguarding Patients: Lessons from the Past - Proposals for the Future: [CYNNWYS ARCHIFEDIG] Ymchwiliad Shipman - Pumed Adroddiad (nationalarchives.gov.uk)*

¹⁰³ Action against Medical Accidents, 2021, *AvMA response to Regulating Healthcare Professionals, Protecting the Public: AvMA-Response-to-Regulating-Healthcare-Professionals-June-2021.pdf*

*benderfyniadau o fforwm cyhoeddus gwrandawriad. Byddai angen gwrthbwysu hyn â gwell atebolrwydd a thryloywder wrth wneud penderfyniadau’.*¹⁰⁴

- 12.7 Wrth ymateb i'n holiadur ar lwybrau gwaredu addasrwydd i ymarfer, roedd y rhan fwyaf o reolyddion o'r farn y gellid cynnal hyder y cyhoedd mewn gwneud penderfyniadau trwy gyhoeddi penderfyniadau addasrwydd i ymarfer, boed hynny mewn perthynas â gwrandawriad panel neu ganlyniad derbyniol:
- *‘Sicrheir hyder y cyhoedd yn y broses Canlyniad a Dderbynnir drwy benderfyniadau o ansawdd da a thryloywder ynghylch y penderfyniadau hynny. Rydym yn cynnig y bydd y rhesymau penderfyniad llawn dros y camau a gymerwyd yn y broses Canlyniad a Dderbynnir yn cael eu cyhoeddi yn yr un modd ag ar gyfer penderfyniadau tribiwnlysoedd.’* [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]
 - *‘Mae tryloywder a didwylledd yn hanfodol wrth ymdrin ag achosion a waredir gan ddefnyddio canlyniad a dderbynnir. Credwn ei bod yn hanfodol cyhoeddi'r honiadau, bod yr unigolyn cofrestredig wedi derbyn yr honiadau hynny a'r canlyniad gan y panel. Mae hyn yn nodi difrifoldeb y pryder ac yn galluogi'r cyhoedd i ddeall sut mae'r rheoleiddiwr wedi delio â'r pryder.’* [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]
- 12.8 Fodd bynnag, teimlai rhai na fyddai cyhoeddi canlyniad proses bapur yn unig yn ddigon bob amser, ac y byddai achosion o hyd lle byddai angen gwrandawriad i fodloni budd y cyhoedd:
- *‘Credwn mai achosion sy'n ymwneud â budd y cyhoedd yw'r union fathau o achosion a allai elwa mwy o wrandawriad panel, i gefnogi cyfiawnder agored’* [rheoleiddiwr gweithwyr gofal iechyd]
- 12.9 Rydym yn cydnabod bod safbwyntiau gwahanol ar sut y gellir sicrhau hyder y cyhoedd mewn penderfyniadau, a gwneud penderfyniadau, yn enwedig mewn achosion sy'n debygol o fod o fwy o ddiddordeb i'r cyhoedd. Nid ydym wedi ein darbwyllo bod categorïau o achosion y dylid eu cyfeirio at banel ar sail budd y cyhoedd yn unig, yn enwedig gan na ddarperir ar gyfer hyn yn y Gorchymyn AAPA. Fodd bynnag, mae hwn yn faes y gallwn ei adolygu dros amser. Nid yw hyn yn berthnasol i Social Work England, y mae'n ofyniad deddfwriaethol iddo ystyried a ddylai achosion gael eu cyfeirio at wrandawriad er budd y cyhoedd.
- 12.10 Yn ein barn ni, budd y cyhoedd mewn gwneud penderfyniadau tryloyw sy'n pennu bod y penderfyniad ei hun, y wybodaeth sy'n sail iddo, a'r ffordd y caiff ei gyfleu, yn gallu cynnal hyder y cyhoedd a datgan a chynnal safonau proffesiynol. Rhaid i'r cyhoedd allu bod yn hyderus yn y broses a'r canlyniad. Yr allwedd i gyflawni hyn yw sicrhau bod digon o fanylion am achosion a sut y cânt eu datrys yn cael eu cyhoeddi.
- 12.11 Er mwyn i benderfyniad gynnal hyder y cyhoedd a chynnal safonau proffesiynol, rhaid iddo fod ar gael i'r cyhoedd a chynnwys digon o fanylion fel y byddai trydydd parti heb unrhyw wybodaeth flaenorol am yr achos yn gallu deall yn

¹⁰⁴Awdurdod Safonau Proffesiynol, 2017, *Diwygio cyffyrddiad cywir: fframwaith newydd ar gyfer sicrwydd proffesiynau*: https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/thought-paper/right-touch-reform-2017.pdf?sfvrsn=2e517320_5

llawn sail y pryder a'r rhesymeg dros wneud y penderfyniad. Er mwyn bodloni'r gofynion hyn, mae'n debygol y bydd angen cynnwys:

- digon o fanylion am y pryder neu'r honiadau rheoleiddiol
- ffeithiau perthnasol a chefnidir yr achos
- manylion y derbyniadau a chyflwyniadau a wnaed gan yr unigolyn cofrestredig
- penderfyniad y rheoleiddiwr mewn perthynas â'r seiliau statudol
- asesiad y rheoleiddiwr o nam
- y canlyniad terfynol gan gynnwys sancsiwn.

12.12 Rydym yn cydnabod, fodd bynnag, bod achosion lle y dylai rhywfaint o'r wybodaeth a amlinellir uchod aros yn gyfrinachol, er enghraifft y rhai sy'n ymwneud â phryderon iechyd unigolyn cofrestredig, neu lle mae tystiolaeth sensitif neu gyfrinachol arall.

Cyfraith achosion

12.13 Mae'r gofyniad i roi rhesymau clir dros benderfyniadau rheoleiddio hefyd wedi'i ategu gan gyfraith achosion. Er enghraifft, yn achos PSA a'r Cyngor Optegol Cyffredinol v Honey Rose, mae'r Ustus Collins Rice yn amlinellu rhwymedigaeth panel i gynnal hyder y cyhoedd drwy roi rhesymau priodol dros ei benderfyniad:

- *"...y dyletswyddau sydd gan dribiwnlysoedd arbenigol i'r cyhoedd – sicrhau bod y cyhoedd yn gallu deall pam y daethpwyd i rai penderfyniadau yn ei enw; yn gallu bod yn dawel eu meddwl bod gweithwyr gofal iechyd proffesiynol y mae'n rhaid iddynt ddibynnu arnynt yn cael eu rheoleiddio'n dda ac yn deg; a gallant wybod bod sylfaen gadarn i'r rhwymedigaeth gyffredinol sydd gan weithwyr proffesiynol i haeddu ymddiriedaeth y cyhoedd ynddynt, ac i gyflawni eu dyletswyddau proffesiynol gyda buddiannau a diogelwch cleifion yn bennaf."*¹⁰⁵

12.14 Yn yr un modd, yn achos yr Awdurdod Safonau Proffesiynol dros Iechyd a Gofal Cymdeithasol v Cyngor Meddygol Cyffredinol [2023] EWHC 967 (Gweinyddol) dileodd y llys ganfyddiad y Gwasanaeth Tribiwnlys Ymarferwyr Meddygol ar sail 'afreoleidd-dra gweithdrefnol difrifol' oherwydd methiant gan y panel i roi rhesymau cryf dros ei benderfyniad. Roedd y dyfarniad yn nodi bod yn rhaid i banel *'ddatgelu'r dadansoddiad perthnasol fel bod y darllenydd yn deall beth oedd y prif faterion, a beth wnaeth y Panel ohonynt. Mae hyn yn rhan annatod o'u swyddogaeth i ddiogelu budd y cyhoedd.'*¹⁰⁶

¹⁰⁵ PSA a'r Cyngor Optegol Cyffredinol v Honey Rose [2021] EWHC 2888 (Gweinyddol) yn [82]: https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/section-29/court-judgments/goc/high-court-judgment---authority-v-goc-and-rose---1-november-2021.pdf?sfvrsn=c0f34820_4

¹⁰⁶ Yr Awdurdod Safonau Proffesiynol dros Iechyd a Gofal Cymdeithasol v Cyngor Meddygol Cyffredinol [2023] EWHC 967 (Gweinyddol): <https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2023/04/PSA-v-GMC-judgment-270423.pdf>

- 12.15 Rydym o'r farn bod lefel y manylder a gynhwysir gan Social Work England yn ei benderfyniadau cyhoeddedig¹⁰⁷ archwiliwr achos yn dempled da i reolyddion eraill ei ddilyn. Wrth ddarparu manylion llawn am bryderon rheoleiddio, y seiliau dros weithredu, y rhesymeg y tu ôl i unrhyw benderfyniadau, a'r sancsiwn terfynol, gall rheolyddion sicrhau bod eu dyletswyddau i gynnal hyder y cyhoedd a chynnal safonau yn cael eu cyflawni mewn perthynas â chyhoeddi penderfyniadau addasrwydd i ymarfer sy'n cael eu datrys trwy ganlyniad derbyniol.

Crynodeb

Ffactorau i'w hystyried: cyhoeddi penderfyniadau archwilwyr achos

- A yw'r penderfyniad yn cael ei gyhoeddi mewn man sy'n hawdd i'r cyhoedd gael mynediad iddo?
- A yw'r penderfyniad yn ddigon manwl fel y byddai trydydd parti heb unrhyw wybodaeth flaenorol am yr achos yn gallu deall yn llawn sail y pryder a'r rhesymeg dros y penderfyniad?

13. Hyrwyddo proses canlyniadau teg ac effeithiol a dderbynnir

- 13.1 Yn ogystal â sicrhau bod achosion yn cael eu penderfynu drwy'r llwybr mwyaf priodol, yn cynnwys y cyfansoddiad cywir o'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau, a bod penderfyniadau a gyhoeddir yn ddigon manwl, byddwn yn disgwyl i reolyddion fod â phrosesau cadarn ar waith i sicrhau tegwch ac effeithiolrwydd gweithdrefnau ymchwilio a gwneud penderfyniadau. Dylai rheolyddion roi sylw arbennig i:

- sicrhau bod achwynwyr (yn enwedig pan fo'r achwynydd yn glaf neu'n ddefnyddiwr gwasanaeth) yn gallu cyflwyno sylwadau o fewn y broses canlyniadau derbyniol cyn gwneud penderfyniad
- sicrhau bod defnydd archwilwyr achos o ganlyniadau derbyniol yn deg ac yn gymesur, ac nad yw archwilwyr achos yn wynebu pwysau i gynnig sancsiynau sy'n annigonol i amddiffyn y cyhoedd ar y sail eu bod yn fwy tebygol o gael eu derbyn
- sicrhau bod cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant yn cael eu hystyried yn llawn o fewn y broses canlyniadau a dderbynnir, a lleihau risgiau bod y broses yn arwain at ganlyniadau andwyol i achwynwyr neu unigolion cofrestredig â nodweddion gwarchodedig penodol o gymharu â'r rhai nad ydynt yn rhannu'r nodweddion hynny.

¹⁰⁷ Social Work England, *Case examiner decisions*:

<https://www.socialworkengland.org.uk/concerns/hearings-and-decisions/case-examiner-decisions/>

- 13.2 Dylai rheolyddion hefyd ystyried sut y maent yn cyfathrebu â chleifion, y cyhoedd ac unigolion cofrestredig, a cheisio sicrhau bod pob cyfathrebiad yn dosturiol.

Llais yr achwynydd mewn canlyniadau derbyniol

- 13.3 Mae achosion addasrwydd i ymarfer yn ymwneud ag a oes gan yr unigolyn cofrestredig dan sylw y sgiliau, y galluoedd, y cymhwysedd a'r cymeriad i ymarfer yn ddiogel. Mae camau a gymerir yn erbyn unigolyn cofrestredig yn canolbwyntio ar yr angen i ddiogelu'r cyhoedd (yn yr ystyr ehangaf), i beidio â darparu 'cyfiawnder' i'r rhai a allai fod wedi cael eu niweidio gan weithredoedd unigolyn cofrestredig, nac i gosbi'r unigolyn cofrestredig am gamwedd. Felly rôl achwynwyr yw darparu tystiolaeth sy'n berthnasol i'r pryder rheoleiddiol.
- 13.4 Mae'n hollbwysig bod achwynwyr (yn enwedig pan fyddant yn gleifion neu'n ddefnyddwyr gwasanaeth) yn teimlo bod eu pryderon wedi'u clywed o fewn y broses addasrwydd i ymarfer, eu bod yn cael eu trin â pharch, a'u bod yn cael gwybod am hynt yr achos. Mae hyn nid yn unig oherwydd bod gwneud hynny'n gywir ac yn deg, ond oherwydd bod y broses addasrwydd i ymarfer ei hun yn dibynnu ar ewyllys da a chydweithrediad tystion a'r rhai sy'n adrodd am gamwedd er mwyn gweithredu. Ni fyddai rheolyddion yn gallu cyflawni eu dyletswydd i amddiffyn y cyhoedd heb gefnogaeth a hyder achwynwyr.
- 13.5 Trwy ein hymchwil a gomisiynwyd a'n hymgysylltiad â grwpiau cleifion, rydym wedi clywed pryderon y gallai'r broses canlyniadau a dderbynnir ymleiddio achwynwyr. Canfu ein hymchwil gyda chleifion a'r cyhoedd ar ddyfodol addasrwydd i ymarfer mai '*cwestiwn uniongyrchol*' y cyfranogwyr oedd '*a fydd gan gleifion neu ddefnyddwyr gwasanaeth lais yn y broses o hyd*'.¹⁰⁸ Daw'r ymchwil i'r casgliad, er bod canlyniadau derbyniol yn cael eu cefnogi ar y cyfan, teimlwyd bod y gofyniad i gleifion gael llais yn '*hanfodol*.'
- 13.6 Yn yr un modd, mae AvMA wedi croesawu'r gallu i ymdrin ag achosion yn gyflymach drwy'r broses canlyniadau a dderbynnir ond rhybuddiodd '*na ddylai hyn fod ar draul eithrio cleifion a theuluoedd o'r broses*'.¹⁰⁹ Mae AvMA wedi mynegi pryder penodol ynghylch a fydd gan gleifion yr hawl a'r cyfle i ymateb i dystiolaeth, yn enwedig pan fo tystiolaeth yr unigolyn cofrestredig yn gwrthweithio tystiolaeth y claf.
- 13.7 Credwn fod sicrhau bod cleifion a defnyddwyr gwasanaeth sy'n dystion mewn achosion yn cael eu trin ag urddas a pharch, yn teimlo eu bod yn cael eu clywed, ac yn cael eu hysbysu'n rheolaidd, yn hanfodol i sicrhau hyder yn y broses reoleiddio. Disgwylwn i reolyddion ystyried yr amcanion hyn drwy gydol pob cam o'r broses canlyniadau derbyniol.

¹⁰⁸ Ymchwil Cymunedol ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2020, *Patient and public perspective on future fitness to practise processes*: [patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf](https://www.professionalstandards.org.uk/patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf) ([professionalstandards.org.uk](https://www.professionalstandards.org.uk))

¹⁰⁹ Action against Medical Accidents, 2021, *AvMA response to Regulating Healthcare Professionals, Protecting the Public*: [AvMA-Response-to-Regulating-Healthcare-Professionals-June-2021.pdf](https://www.avma.org.uk/AvMA-Response-to-Regulating-Healthcare-Professionals-June-2021.pdf)

Rôl archwilwyr achos wrth gynnig canlyniadau teg a chymesur a dderbynnir

- 13.8 Mae'r newid yn statws y rhai sy'n gwneud penderfyniadau o aelodau annibynnol (paneli) i weithwyr (archwilwyr achos) yn un o'r gwahaniaethau mwyaf arwyddocaol rhwng y ddau fodel o waredu.
- 13.9 Mae ein goruchwyliaeth o Social Work England wedi dangos i ni fod archwilwyr achos yn gyffredinol fedrus a hyfedr wrth wneud penderfyniadau da a chynnig canlyniadau derbynol i unigolion cofrestredig sy'n deg ac yn gymesur.
- 13.10 Fodd bynnag, mae'r ffaith nad yw archwilwyr achos yn annibynnol ar y rheoleiddiwr yn creu'r risg y gallent fod yn destun pwysau neu dargedau sy'n effeithio ar wrthrychedd eu penderfyniadau. Gall y risg hon gael ei dwysau mewn cyd-destun lle mae rheolyddion yn profi ôl-groniadau mawr mewn achosion addasrwydd i ymarfer.
- 13.11 Mae pryder ynghylch (diffyg) annibyniaeth archwilwyr achos wedi'i amlygu'n helaeth gan ymchwil defnyddwyr, grwpiau cleifion a rhanddeiliaid eraill. Mae dau ddarn o ymchwil yr ydym wedi'u comisiynu wedi canfod pryderon ymhlith y cyhoedd y gallai rheolyddion gynnig sancsiynau ysgafnach i unigolion cofrestredig sy'n fodlon ildio gwrandawriad.^{110,111} Yn un o'r rhain, cododd y cyhoedd yn benodol y posibilrwydd y byddai penderfyniadau rheolyddion yn cael eu dylanwadu gan y rheidrwydd i arbed costau: *'roedd rhai [cyfranogwyr] yn meddwl tybed a fyddai rheolyddion yn cael eu tentio i fod yn fwy trugarog gydag unigolion cofrestredig er mwyn sicrhau bod mwy o achosion yn cael eu cytuno ac, felly, yn osgoi gwrandawriad drud a hirfaith.'*¹¹²
- 13.12 Ategir y farn hon gan rai sydd â gwybodaeth helaeth am y broses addasrwydd i ymarfer, gan gynnwys y Fonesig Janet Smith, Cadeirydd Ymchwiliad Shipman sydd wedi mynegi pryderon y gallai gweithwyr achos fod yn destun targedau, a chan AvMA:
- *'Bu sicrwydd parhaus na fydd 'bargainio ple' yn digwydd ond mewn gwirionedd, bydd pwysau ar archwilwyr achos i nodi canlyniadau sy'n fwy tebygol o gael eu derbyn ac a fydd yn dod ag achos i gasgliad, gan greu mewn gwirionedd math 'mewnol' o fargeinio ple' [AvMA]*¹¹³
- 13.13 O'n trosolwg o broses canlyniadau a dderbynnir gan Social Work England, nid ydym wedi gweld unrhyw dystiolaeth bod archwilwyr achos yn cynnig sancsiynau amhriodol o drugarog fel mater o drefn. Mewn gwirionedd mae

¹¹⁰ Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2013, *Public Response to Alternatives to Final Panel Hearings in Fitness to Practise Complaints*: https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/research-paper/public-response-to-alternatives-to-final-panel-hearings-2013.pdf?sfvrsn=65c47f20_8

¹¹¹ Ymchwil Cymunedol ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2020, *Patient and public perspective on future fitness to practise processes*: [patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf](https://www.professionalstandards.org.uk/patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf) ([professionalstandards.org.uk](https://www.professionalstandards.org.uk))

¹¹² Ymchwil Cymunedol ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2020, *Patient and public perspective on future fitness to practise processes*: [patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf](https://www.professionalstandards.org.uk/patient-and-public-perspectives-on-future-fitness-to-practise-processes.pdf) ([professionalstandards.org.uk](https://www.professionalstandards.org.uk))

¹¹³ Action against Medical Accidents, 2021, *AvMA response to Regulating Healthcare Professionals, Protecting the Public*: [AvMA-Response-to-Regulating-Healthcare-Professionals-June-2021.pdf](https://www.avma.org.uk/AvMA-Response-to-Regulating-Healthcare-Professionals-June-2021.pdf)
Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2013, *Public Response to Alternatives to Final Panel*

rhywfaint o dystiolaeth i awgrymu y gallai unigolion cofrestredig elwa ar brydiau pe bai eu hachos yn mynd ymlaen i banel.¹¹⁴

- 13.14 Fodd bynnag, rydym yn disgwyl i reolyddion fod yn effro i'r risg y bydd pwysau neu dargedau mewnol yn effeithio ar farn a gwrthrychedd archwilwyr achos. Dylai rheolyddion sicrhau bod prosesau sicrhau ansawdd ar waith i liniaru risgiau o'r fath.

Ystyriaethau cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant

- 13.15 Gall y newid i ddull papur o gymhwyso addasrwydd i ymarfer gael effeithiau gwahaniaethol, yn gadarnhaol ac yn negyddol, ar bobl â nodweddion gwarchodedig a rennir. Mae hyn yn berthnasol i achwynwyr (a thystion eraill) ac i unigolion cofrestredig.
- 13.16 Efallai y bydd rhai cyfranogwyr yn y broses addasrwydd i ymarfer yn teimlo eu bod yn gallu mynegi eu hunain yn well ar lafar nag yn ysgrifenedig, neu i'r gwrthwyneb. Gall hyn fod yn arbennig o berthnasol i bobl ag anabledau penodol, y rhai sy'n niwroamrywiol, a'r rhai nad Saesneg yw eu hiaith gyntaf.¹¹⁵
- 13.17 Disgwyliwn i reolyddion gynnal asesiad effaith cydraddoldeb fel rhan o ddatblygiad eu proses canlyniadau derbyniol a chymryd camau i liniaru unrhyw effeithiau negyddol a nodir ar bobl â nodweddion gwarchodedig a rennir neu anghenion a/neu wendidau eraill. Gall hyn gynnwys gwneud addasiadau rhesymol i brosesau arferol i ddiwallu anghenion unigolion. Mae'n bwysig nad oes unrhyw gyfranogwyr dan anfantais oherwydd y broses canlyniadau a dderbynnir oherwydd nodwedd warchodedig sydd ganddynt neu anghenion penodol eraill nad ydynt yn cael eu diwallu.
- 13.18 Rydym hefyd yn ymwybodol o rywfaint o dystiolaeth bod canlyniadau derbyniol yn cael eu cynnig i unigolion cofrestredig na chanfyddir efallai bod amhariad arnynt pe bai'r achos yn symud ymlaen i wrandawriad, ac y gallai hyn effeithio ar degwch.^{116,117} Gall unigolion cofrestredig dderbyn y sancsiwn a gynigir er mwyn osgoi'r straen gwrandawriad a gweld yr achos yn dod i ben yn gyflymach. Amlygwyd y risg hon yn ein hadolygiad o broses waredu a dderbynnir gan Social Work England, a chan gyfranogwyr yn adroddiad y GDC ar brofiadau o addasrwydd i ymarfer: *'Pwynt dadleuol yw ei bod yn aml yn 'well' i unigolion cofrestredig fynd at banel llawn "i gael datgan eu safbwynt a chael eu hystyried yn ddieuog", yn hytrach na derbyn ymrwymadau. Mae angen i unigolion*

¹¹⁴Finn, G et al, Tachwedd 2022, *Experiences of GDC fitness to practise participants 2015 – 2021: A realist study*: [Experiences of GDC fitness to practise participants 2015 – 2021: A realist study November 2022 \(gdc-uk.org\)](https://www.gdc-uk.org/news-and-events/news/experiences-of-gdc-fitness-to-practise-participants-2015-2021-a-realist-study-november-2022)

¹¹⁵ Nodwyd y ffactorau hyn gan reolyddion mewn ymateb i'n holiadur llwybr gwaredu addasrwydd i ymarfer

¹¹⁶ Awdurdod Safonau Proffesiynol, Mai 2021, *Review of Social Work England's process for 'accepted outcomes' in fitness to practise cases*: [Review of Social Work England's process for 'accepted outcomes' in fitness to practise cases \(professionalstandards.org.uk\)](https://www.professionalstandards.org.uk/review-of-social-work-england-s-process-for-accepted-outcomes-in-fitness-to-practise-cases)

¹¹⁷ Finn, G et al, Tachwedd 2022, *Experiences of GDC fitness to practise participants 2015 – 2021: A realist study*: [Experiences of GDC fitness to practise participants 2015 – 2021: A realist study November 2022 \(gdc-uk.org\)](https://www.gdc-uk.org/news-and-events/news/experiences-of-gdc-fitness-to-practise-participants-2015-2021-a-realist-study-november-2022)

*cofrestredig gydbwyso'r aros, y gwrandawriad, a'r straen yn erbyn cael penderfyniad cynharach, ond efallai llai teg.*¹¹⁸

- 13.19 Mae'n bosibl y bydd mynediad yr unigolyn cofrestredig at gyngor cyfreithiol yn effeithio ar y penderfyniad p'un ai i gytuno ar ganlyniad a dderbynnir neu symud ymlaen i wrandawriad panel. Mae hyn yn ei dro yn debygol o gael ei effeithio gan nifer o ffactorau gan gynnwys proffesiwn yr unigolyn cofrestredig a'i leoliad cymhwys. Er enghraifft, nododd adroddiad y GDC a'r NMC ar ddifrifoldeb addasrwydd i ymarfer bod y cyfweleion yn dweud bod cynrychiolaeth gyfreithiol *'yn amrywio rhwng grwpiau proffesiynol, a dywedir yn nodweddiadol bod gan feddygon, deintyddion a fferyllwyr gynrychiolaeth gyfreithiol tra bod nyrsys, gweithwyr gofal deintyddol a thechnegwyr fferyllol wedi adrodd bod ganddynt lefelau uwch o hunan-gynrychiolaeth.*¹¹⁹
- 13.20 Mae amrywiadau amlwg hefyd o fewn yr un proffesiwn, gydag, er enghraifft, canran uwch o feddygon teulu â chymwysterau tramor heb gynrychiolaeth gyfreithiol o gymharu â'r rhai a gymhwysodd yn y Deyrnas Unedig.¹²⁰ Mae cyfradd wahaniaethol cynrychiolaeth gyfreithiol yn bwysig oherwydd mae ymchwil yn dangos bod cydberthynas gadarnhaol rhwng cynrychiolaeth gyfreithiol a sancsiynau mwy trugarog mewn addasrwydd i ymarfer.¹²¹
- 13.21 Credwn felly fod gan y broses canlyniadau a dderbynnir y potensial i effeithio'n wahanol ar wahanol grwpiau. Mae'n bosibl y bydd y rhai â chynrychiolaeth gyfreithiol (a allai fod yn fwy tebygol o gynnwys aelodau o broffesiynau 'cyfoethocach' yn ogystal â'r rhai sydd â chymhwyster o'r Deyrnas Unedig) yn wynebu cosbau mwy trugarog na'r rhai sydd heb gynrychiolaeth, o'u cyfartaleddu ar draws y grŵp. Mae'n debygol y bydd y ddau grŵp yn amrywio o ran eu nodweddion gwarchoddedig. Byddem yn disgwyl i reolyddion fod yn ymwybodol o'r risg hon a monitro canlyniadau ar gyfer gwahanol grwpiau.

¹¹⁸ Finn, G et al, Tachwedd 2022, *Experiences of GDC fitness to practise participants 2015 – 2021: A realist study*: [Experiences of GDC fitness to practise participants 2015 – 2021: A realist study November 2022 \(gdc-uk.org\)](https://www.gdc-uk.org/news/experiences-of-gdc-fitness-to-practise-participants-2015-2021-a-realist-study-november-2022)

¹¹⁹ Bryce, M et al, Chwefror 2022, *The concept of seriousness in fitness to practise cases*: [The concept of seriousness in fitness to practise cases \(gdc-uk.org\)](https://www.gdc-uk.org/news/the-concept-of-seriousness-in-fitness-to-practise-cases)

¹²⁰ Pulse, 16 Mai 2022, *Overseas GPs lack representation at fitness-to-practise hearings and face 'harsher sanctions'*: [Overseas GPs lack representation at fitness-to-practise hearings and face 'harsher sanctions' - Pulse Today](https://www.pulse.gp.com/news/overseas-gps-lack-representation-at-fitness-to-practise-hearings-and-face-harsher-sanctions)

¹²¹ Pulse, 16 Mai 2022, *Overseas GPs lack representation at fitness-to-practise hearings and face 'harsher sanctions'*: [Overseas GPs lack representation at fitness-to-practise hearings and face 'harsher sanctions' - Pulse Today](https://www.pulse.gp.com/news/overseas-gps-lack-representation-at-fitness-to-practise-hearings-and-face-harsher-sanctions)

Crynodeb

Ffactorau i'w hystyried: Hyrwyddo proses canlyniadau teg ac effeithiol a dderbynnir

- A roddwyd ystyriaeth ddyledus i sicrhau bod achwynwyr yn cael eu trin ag urddas a pharch, yn teimlo eu bod yn cael eu clywed, ac yn cael eu hysbysu o fewn y broses canlyniadau derbyniol?
- A gymerwyd camau i amddiffyn annibyniaeth y rhai sy'n gwneud penderfyniadau a sicrhau eu bod yn gallu gwneud penderfyniadau diduedd a theg, yn rhydd rhag pwysau gormodol i gyrraedd targedau neu arbed costau?
- A gymerwyd camau i nodi unrhyw effeithiau gwahaniaethol canlyniadau derbyniol ar bobl sydd â nodweddion gwarchodedig a rennir? Lle gallai'r broses effeithio'n negyddol ar rai grwpiau, a gymerwyd camau i liniaru hyn?
- A yw canlyniadau a dderbynnir yn cael eu monitro a'u cofnodi yn y fath fodd fel ei bod yn bosibl asesu unrhyw wahaniaethau mewn canlyniadau?

Atodiad A – Dull

13.22 Daeth ein tystiolaeth yn bennaf o ymchwil desg, ymatebion holiadur gan y rheolyddion gweithwyr iechyd a gofal proffesiynol rydym yn eu goruchwyllo, a chyfarfodydd gyda rhanddeiliaid.

13.23 Rydym wedi adolygu:

- ymgynghoriadau a phapurau polisi a gyhoeddwyd gan y Llywodraeth mewn perthynas â diwygio rheoleiddio, gan gynnwys y Gorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol
- canllawiau a gynhyrwyd gan y rheolyddion ar gyfer penderfyniadau gan gynnwys ar gyfer archwilwyr achos a phaneli addasrwydd i ymarfer
- papurau ymchwil a pholisi perthnasol. Mae hyn wedi cynnwys ymchwil yr ydym wedi'i gomisiynu i safbwyntiau'r cyhoedd a chleifion ar addasrwydd i ymarfer a thueddiadau wrth wneud penderfyniadau. Rydym hefyd wedi adolygu papurau a gyhoeddwyd gan reolyddion ac eraill gan gynnwys profiadau o addasrwydd i ymarfer
- adroddiadau ymchwiliad cyhoeddus perthnasol
- adolygiadau a gynhaliwyd gennym i'r gweithdrefnau canlyniadau ac ymgymeriadau derbyniol a weithredir gan y rheolyddion a oruchwylwyr
- ymatebion i'r holiadur a ddsbarthwyd gennym i reolyddion ar lwybrau gwaredu addasrwydd i ymarfer (ar gael yn Atodiad B)
- detholiad o benderfyniadau cyhoeddedig archwilwyr achos a phenderfyniadau tribiwnlys addasrwydd i ymarfer
- cyfraith achosion perthnasol

13.24 Rydym hefyd wedi cyfarfod â grwpiau cleifion, cyrff cynrychioli cyflogwyr, detholiad o'r rheolyddion yr ydym yn eu goruchwyllo, rheolyddion o sectorau y tu allan i iechyd a gofal cymdeithasol, a rheoleiddiwr o fewn iechyd a gofal cymdeithasol nad yw'n dod o dan ein cylch gorchwyl.

13.25 Wrth gynhyrchu'r ddogfen hon rydym wedi ceisio casglu'r holl dystiolaeth berthnasol a thynnu sylw at bwyntiau allweddol i'w hystyried.

Atodiad B – cwestiynau arolwg

13.26 Cafodd y cwestiynau isod eu cynnwys mewn holiadur a anfonwyd at yr holl reolyddion yr ydym yn eu goruchwylio i geisio eu barn ar lwybrau gwaredu addasrwydd i ymarfer ar ôl diwygio rheoleiddio. Anfonwyd yr holiadur ar 26 Gorffennaf 2023.

1. O dan y system Addasrwydd i Ymarfer ddiwygiedig, a ydych yn rhagweld y byddai achosion yn cael eu trin yn fwy priodol gan wrandawriad panel yn hytrach na chanlyniad a dderbynnir, ni waeth a yw'r unigolyn cofrestredig yn derbyn/y gall dderbyn y canfyddiadau ac unrhyw fesur arfaethedig? Os 'Do', rhowch fanylion.
2. Pa ffactorau (os o gwbl) a allai olygu y byddai'n fwy priodol ymdrin ag achos drwy wrandawriad panel na chanlyniad a dderbynnir?
3. O dan y system Addasrwydd i Ymarfer ddiwygiedig, ni ddisgwylir i achosion gael eu cyfeirio at wrandawriad panel ar sail budd y cyhoedd. A oes gennych unrhyw sylwadau neu bryderon ynghylch gallu'r model canlyniadau a dderbynnir i gynnal hyder y cyhoedd o ran y broses a ddefnyddir i ymdrin ag achosion? Os felly, sut y gellid lliniaru pryderon o'r fath?
4. Beth yw manteision y model canlyniadau a dderbynnir, a beth all y model ei gyflawni na all gwrandawriad panel ei gyflawni?
5. Pa fanteision sydd gan wrandawriad dros benderfyniad a wneir ar y papurau?
6. O dan y system newydd, beth ydych chi'n rhagweld y bydd panel yn gallu ei wneud na all archwilwyr achos ei wneud?
7. Sut gall rheolyddion sicrhau asesiad cadarn o fewnwelediad fel rhan o warediad derbyniol? Pa gamau y gellir eu cymryd i sicrhau nad yw unigolion cofrestredig yn dibynnu ar AI i helpu cynhyrchu datganiadau adlewyrchol?
8. Pa mor bwysig ydych chi'n meddwl yw hi, os o gwbl, i wneud penderfyniadau gynnwys mewnbwn gan unigolyn cofrestredig a pherson lleyg? A allai hyn amrywio o ran pwysigrwydd yn dibynnu ar nodweddion yr achos?
9. Pa wybodaeth ydych chi'n meddwl y mae angen ei chyhoeddi am achosion a gwblhawyd gan ddefnyddio canlyniad a dderbynnir er mwyn cynnal hyder y cyhoedd?
10. A ydych yn ymwybodol o unrhyw effeithiau penodol y bydd y pwerau newydd i ddefnyddio canlyniadau derbyniol yn eu cael ar bobl â nodweddion gwarchoddedig (oedran, anabled, ailbennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd neu gred, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol)?
11. A ydych yn ymwybodol o unrhyw ymchwil, canllawiau neu ddata a allai fod yn berthnasol i benderfynu sut y dylid gwaredu achosion Addasrwydd i Ymarfer?

12. Sut y gellir hyrwyddo cysondeb ymagwedd at addasrwydd i ymarfer rhwng rheolyddion ar ôl diwygio rheoleiddio?
13. A oes gennych unrhyw sylwadau neu sylwadau eraill yr hoffech eu gwneud?